

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Lärares läxpraktik i verksamheten

En studie om läxans roll i undervisningen

Johanna Bengtsson & Niklas Sibelius

LAU395

Handledare: Ola Strandler

Examinator: Jörgen Dimenäs

Rapportnummer: VT15-2930-104

Abstract

Examensarbete inom Lärarprogrammet LP01

Titel: Lärares läxpraktik i verksamheten – En studie om läxans roll i undervisningen

Författare: Johanna Bengtsson & Niklas Sibelius

Termin och år: VT 2015

Kursansvarig institution: Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap

Handledare: Ola Strandler

Examinator: Jörgen Dimenäs

Rapportnummer: VT15-2930-104

Nyckelord: läxor, läxpraktik, lärare, undervisning

Sammanfattning

Inom skolvärlden är läxor ofta ett naturligt inslag i den ordinarie undervisningen. Lärare använder många typer av läxor på olika sätt, vilket innebär att läxans roll i undervisningen varierar. Denna studie tar därför avstamp i lärares läxpraktik och i läxans roll i undervisningen. Syftet med studien har varit att undersöka hur läxor används och utformas av lärare i undervisningen, utifrån vilka syften läxor används, samt vilken roll läxorna har i undervisningen. För att besvara frågeställningarna har vi som metod använt oss av samtalsintervjuer med sex stycken gymnasielärare, varav tre språklärare och tre lärare inom naturvetenskapliga ämnen. Genom att anamma ett hermeneutiskt angreppssätt har materialet från intervjuerna sedan tolkats mot den teoretiska bakgrund som presenteras. Utifrån resultaten kunde det noteras att de intervjuade lärarna bedriver en läxpraktik som mot bakgrund av tidigare forskning skulle kunna betraktas som en läxpraktik som kan ge goda förutsättningar för lärande. Vidare kunde det konstateras att de intervjuade lärarna använder läxor utefter såväl specifika som mer allmänna syften. I synnerhet framgick det av intervjuerna att ett vanligt syfte med de läxor som gavs var att dessa skulle utveckla vissa metakunskaper hos eleverna, såsom studieteknik, medvetenhet kring det egna lärandet och eget ansvar. Baserat på lärarnas svar föreföll läxorna även utgöra en viktig del i undervisningen, eftersom dessa kunde tillföra denna såväl struktur som tid, samt fungera som en resurs i undervisningen genom att bistå med att utveckla metakunskaper hos eleverna. Eftersom resultaten indikerar att läxor tycks fylla ett behov i den pedagogiska verksamheten verkar det troligt att läxor också kommer att fortsätta att användas av lärare som en del i undervisningen så länge detta behov kvarstår. Om så är fallet har lärare därför en viktig uppgift i att utforma och använda läxor på ett sätt så att eleverna ges så goda förutsättningar som möjligt.

Förord

Denna uppsats utgör ett examensarbete för Lärarprogrammet på Göteborgs universitet där vi fördjupat oss i hur läxor används i skolan. Arbetet har varit intressant, givande och har i hög utsträckning bidragit med kunskap och erfarenheter som vi kommer att få användning av i vår framtida lärarroll. Gällande studiens arbetsfördelning har alla faser i uppsatsen genomförts tillsammans, där även all text producerats gemensamt.

Vi vill tacka de lärare som ställt upp och deltagit i vår studie. Ett stort tack för att ni ville dela med er av erfarenheter och tankar gällande er läxpraktik och undervisning. Vi vill också tacka vår handledare Ola Strandler som hjälpt och stöttat oss under arbetets gång.

Johanna Bengtsson

Niklas Sibelius

Innehåll

1. Inledning	5
2. Syfte och frågeställningar	6
2.1 Studiens disposition	6
3. Tidigare forskning	6
3.1 Definition av begreppet läxa	6
3.2 Läxors effekter	7
3.3 Negativa effekter av läxor	8
3.4 Läxors olika effekt på elever	9
3.5 Syften med läxor	9
3.5.1 Specifika syften med läxor	9
3.5.2 Allmänna syften med läxor	10
3.6 Läxors utformning	11
3.6.1 Läxans upplägg och form	11
3.6.2 Elevers motivation för och intresse till läxan	12
3.7 Läxans användning och uppföljning	13
4. Metod och tillvägagångssätt	14
4.1 Hermeneutik	15
4.2 Val av litteratur	16
4.3 Urval	16
4.4 Etiska hänsyn	17
4.5 Intervjuguide	18
4.6 Genomförande	18
4.7 Bearbetning och analys av intervjuer	18
4.8 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet	19
5. Resultatredovisning och analys	19
5.1 Presentation av lärarna	19
5.2 Hur ser lärares läxpraktik ut i verksamheten?	20
5.2.1 Läxans användning och uppföljning	20
5.2.2 Läxans utformning och innehåll	22
5.3 Utifrån vilka syften använder lärare läxor i undervisningen?	25
5.3.1 Specifika syften med läxorna	25
5.3.2 Allmänna syften med läxorna	26
5.3.3 Nackdelar som lärare ser med läxor	29
5.4 Läxans roll i undervisningen	30
5.4.1 Läxan som en del i undervisningen	30
5.4.2 Läxan som en resurs för att utveckla metakunskaper	31
6. Slutdiskussion	32
6.1 Hur ser lärares läxpraktik ut i verksamheten?	32
6.2 Utifrån vilka syften använder lärare läxor i undervisningen	33
6.3 Vilken roll har läxor i lärares undervisning?	34
6.4 Konsekvenser för den pedagogiska verksamheten	34
6.5 Vidare forskning	35
Referenser	36
Bilaga 1. Intervjuguide	38

1. Inledning

Inom skolvärlden är läxor ofta ett naturligt inslag i den ordinarie undervisningen. Lärare använder många typer av läxor på olika sätt, vilket innebär att läxan kan få olika roll i undervisningen. På så sätt får läxan också olika betydelse för elevernas lärande.

Trots att läxor är vanligt förekommande i svensk skola finns läxor inte omnämnda i dagens styrdokument. Såsom Skolverket understryker finns det sedan 1994 "inga specifika bestämmelser om läxor i skolans styrdokument. Det finns därmed inga regleringar som avgör om läxor ska ges, eller hur frekventa och omfattande de läxor som eventuellt ges ska vara" (2014, s. 8). Däremot går det att finna vissa riktlinjer kring läxors syfte och användning i tidigare läroplaner (2014, s. 8). Mot denna bakgrund tycks läxor sålunda vara ett fenomen som lever kvar i den svenska skolan trots att de inte längre regleras av de aktuella styrdokumenterna. Även Jan-Olof Hellsten (2000, 1997) diskuterar avsaknaden av läxor i styrdokumenterna. Hellsten menar att "[l]äxor är ett dominerande inslag i skolans arbete" (1997, s. 205). Han påpekar också att eftersom läxor utgör en så stor del av skolarbetet borde läxor även vara något som i hög grad behandlas i lärarutbildningen, vilket dock inte är fallet (2000, s. 30). Denna slutsats överensstämmer väl med våra erfarenheter av lärarutbildningen eftersom vi upplevt att läxor inte behandlats i något kursinnehåll.

Fastän läxor inte omnämns vare sig i lärarutbildning eller i styrdokument använder lärare likväl läxor i den dagliga undervisningen. Det förefaller sålunda som att lärare betraktar läxor som ett redskap i undervisningen med förutsättningar för lärande. Även viss forskning visar på att läxor kan ha en positiv effekt på elevernas lärande och i synnerhet när det gäller äldre elevers lärande (Cooper, 2007, s. 29-31). Studier indikerar emellertid att läxornas utformning och användning påverkar vilken effekt dessa får på lärandet och att det således finns vissa aspekter i samband med läxpraktik som tycks kunna skapa goda förutsättningar för lärande (Cooper, 2007). Utifrån dessa studier förefaller olika läxor ge olika möjligheter till lärande hos eleverna. Som lärare påverkar således den egna läxpraktiken i hög grad elevernas förutsättningar till lärande.

Som blivande gymnasielärare är det sålunda angeläget att fördjupa oss i hur en läxpraktik med goda förutsättningar för lärande kan se ut. Denna studie tar avstamp i läxans roll i undervisningen och hur den kan användas på olika sätt som ett redskap i denna. I läroplanen för gymnasieskolan står angivet att "det är skolans ansvar att varje elev [...] kan lära, utforska och arbeta [...] självständigt [...] och känna tillit till sin egen förmåga" (Skolverket, 2011, s. 9). Vidare är det skolans mål "att varje elev tar personligt ansvar för sina studier" (Skolverket, 2011, s. 12). Med denna utgångspunkt kan läxor ändå motiveras utefter styrdokumenterna eftersom de kan vara ett sätt att ge elever möjlighet till att utveckla en sådan självständighet och förmåga, samt ansvarstagande. Den svenska forskningen som bedrivits om läxor är emellertid mycket begränsad (Hellsten, 2000, s. 31), speciellt med tanke på att läxor ändå tycks utgöra en ansevärd del av skolarbetet. Av denna anledning är det även anmärkningsvärt att förhållandevis lite forskning bedrivits om lärares faktiska läxpraktik i skolverksamheten. Denna uppsats syftar därför också till att medvetandegöra vikten av läxans utformning och användning och därigenom bidra till tidigare forskning inom området.

2. Syfte och frågeställningar

I denna studie avser vi undersöka hur läxor används och utformas av lärare i undervisningen. På så vis är studien inriktad mot lärares läxpraktik, med vilket avses användandet och utformningen av läxor i den pedagogiska verksamheten. Undersökningen är således riktad mot hur lärare arbetar med och resonerar kring läxors syften, och vi kommer därför även diskutera läxors möjligheter och begränsningar. Genom att utgå från lärarnas tankar och uppfattningar om den egna läxpraktiken, och relatera detta till tidigare forskning inom området, syftar vi även till att undersöka vilken roll läxor får i lärarnas undervisning. Med roll avser vi i detta fall hur läxor förhåller sig till undervisningen och vad läxorna kan ses tillföra till denna. I vår studie utgår vi ifrån följande frågeställningar:

- Hur ser lärares läxpraktik ut i verksamheten?
- Utifrån vilka syften använder lärare läxor i undervisningen?
- Vilken roll har läxor i lärares undervisning?

2.1 Studiens disposition

Efter denna inledande del av uppsatsen som behandlar studiens bakgrund samt syfte och frågeställningar, kommer vi att presentera den teoretiska anknytning och tidigare forskning som är relevant för studiens syfte. De efterföljande avsnitten kommer att beröra den metod och det tillvägagångssätt som vi använt oss av för att besvara frågeställningarna. Uppsatsens resultat kommer att presenteras utefter de tre frågeställningarna, vilka kommer att utgöra tre separata avsnitt varav de två första kommer att vara av deskriptiv karaktär. I den tredje delen kommer vi att ha ett hermeneutiskt angreppssätt vilket innebär att denna del kommer att vara mer tolkande. Vi kommer här att tolka lärarnas uppfattningar och resonemang kring den egna läxpraktiken mot den teoretiska bakgrund som presenterats. Avslutningsvis kommer vi att summera våra resultat i en slutdiskussion, i vilken vi även kommer att diskutera resultatens konsekvenser för pedagogisk verksamhet.

3. Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer vi att presentera tidigare forskning kring läxor. Inledningsvis kommer vi att diskutera läxbegreppet för att sedan övergå till att behandla läxors effekter, syften och utformning. Avslutningsvis kommer vi att sammanfatta hur teorin förhåller sig till studiens syfte.

3.1 Definition av begreppet läxa

Begreppet läxa har behandlats och definierats på flera olika sätt i en mängd olika studier. Inom den svenska forskningen har läxors komplexitet diskuterats och problematiserats av bland andra Hellsten. Hellsten framhåller svårigheten i att definiera läxan men gör samtidigt vissa försök till att klargöra innebörden av begreppet. En av de definitioner som Hellsten diskuterar är hämtad från Pedagogisk Uppslagsbok och innebär att en läxa är “en arbetsuppgift som eleven ska göra på sin lediga tid” (Pedagogisk Uppslagsbok, 1996 i Hellsten, 2000, s. 120). Denna definition ifrågasätts emellertid av Hellsten, som betvivlar att tiden kan klassificeras som just ledig då man i själva verket har en arbetsuppgift. Han

poängterar vidare att läxor även ibland kan innefatta frivilliga arbetsuppgifter samt uppgifter som kan göras under skoltid (2000, s. 120). I sin diskussion kring läxbegreppet bestämmer sig Hellsten dock slutligen för att anamma en definition som innebär "det arbete som inte sker på lektionstid" (2000, s. 120). På så sätt får begreppet en vidare innebörd och innefattar inte enbart obligatoriskt arbete som sker på elevernas fritid. Även Westlund ställer sig kritisk till avsaknaden av problematisering i anknytning till läxbegreppet och menar att läxan är "en svårfångad hybrid som finns någonstans i gränslandet mellan uppgift och tid, arbete och fritid, skola och hem, individ och kollektiv" (2007, s. 93). På detta sätt framhäver även Westlund läxans komplexitet samt svårigheten i att finna en klar definition av begreppet.

Medan flera svenska forskare problematiserar läxbegreppet går det istället att återfinna mer entydiga definitioner inom den internationella forskningen. Inom denna forskning beskrivs läxor ofta som skolarbete som tas med hem (Corno, 1996, s. 27). En mer specifik innebörd av läxor har dock presenterats av Cooper, som definierar läxor som "tasks assigned to students by schoolteachers that are meant to be carried out during non-school hours" (2007, s. 4). Denna definition utgår således från lärarens syfte med läxan och exkluderar arbetsuppgifter som eleverna utför på eget initiativ. Detta är också en bestämning som citeras frekvent i många andra studier av läxor. Eftersom Coopers definition utgår från lärarens avsikt med läxan kommer även vi använda oss av denna begreppsförklaring i vår studie.

3.2 Läxors effekter

Det har utförts en mängd studier som undersökt huruvida användningen av läxor i undervisningen höjer elevers prestation. I *The Battle Over Homework* presenterar Cooper en sammanställning av sex studier som jämfört studieprestationen hos elever som blivit tilldelade läxor med elever som inte fått läxor. Utifrån de resultat som konstaterats uppskattar Cooper att de elever som givits läxor överlag presterat bättre än de elever som inte tilldelats läxor (2007, s. 18). Vid en sammanställning av 32 andra studier har Cooper även kunnat påvisa ett positivt samband mellan den tid som elever spenderar på läxor och deras prestation (2007, s. 26).

En liknande slutsats har också dragits utav Hattie, som gjort en sammanställning av metaanalyser baserat på 161 studier och som utifrån denna kunnat konstatera ett positivt samband mellan läxor och elevers prestation (2012, s. 28-31). Ett sådant samband har även funnits av Paschal, Weinstein och Walberg, som menar att läxor kan sägas ha en positiv effekt på lärandet (1984, s. 104). Vidare finns det även studier som indikerar att elevernas prestationer förbättras i samband med läxor oavsett vilken förmåga eleverna besitter från början (Epstein & Van Voorhis, 2001, s. 184). Detta antyder sålunda att läxor kan vara gynnsamma för såväl lågpresterande som högpresterande elever.

Ett flertal studier visar dock på att läxornas effekt på elevernas prestation i allmänhet tycks vara större för äldre elever (Cooper, 2007, s. 29). Anledningen till att yngre elevers prestation inte påverkas i lika hög grad av läxor menar Cooper skulle kunna bero på att yngre elever ännu inte hunnit utveckla effektiva studievänor (2007, s. 30). Äldre elever tycks istället mer benägna att använda sig av vissa strategier för att testa sig själva och därigenom kunna se hur mycket av materialet de har lärt sig (Cooper m.fl., 2001, s. 148). Dessa studier indikerar således att läxor verkar ha en mer gynnsam effekt på elevernas prestation i de senare skolåren jämfört med de tidigare.

Det tycks emellertid inte bara vara den tid eleverna spenderar på att göra läxorna som påverkar läxornas effekt på prestationen. Trautwein m.fl. menar att det snarare är den grad av ansträngning som eleverna investerar i läxan som avgör hur stor effekt läxorna får på elevernas resultat. Eftersom den ansträngning som eleverna investerar i läxan inte nödvändigtvis är relaterad till den tid de spenderat på den, kan även graden av ansträngning i samband med läxor ha en positiv inverkan på elevernas prestation (2006, s. 439). I en studie omfattande 414 åttondeklassare kunde Trautwein m.fl. påvisa ett positivt samband mellan elevernas ansträngning i anknytning till läxor och deras betyg (2006, s. 444). Däremot fann de, till skillnad från Cooper m.fl. inget samband mellan den tid eleverna spenderade på läxor och deras resultat.

3.3 Negativa effekter av läxor

Läxor kan även ge vissa negativa effekter, vilka har sammanställts av Cooper och kan sammanfattas utefter fem kategorier; mättnadseffekt, påverkan på fritid, föräldrainblandning, fusk samt ökade skillnader mellan hög- och lågpresterande elever. Med mättnadseffekt menas att läxorna kan bli en ytterligare arbetsbelastning i en för eleverna redan intensiv skolvardag, vilket reducerar elevernas lust och intresse. När eleverna spenderar för mycket tid på läxor kan det således hända att de tröttnar såväl fysiskt som psykiskt, vilket även kan resultera i negativa attityder till skolan. Läxor kan också resultera i att elever går miste om tid som annars kunnat spenderas på fritidsaktiviteter vilka i sig kan bidra med viktiga lärdomar och kunskap. Vidare kan läxor leda till såväl påtryckningar som förväntningar från föräldrarnas sida på att barnen ska prestera bra på sina läxor. Tvärtemot vad som ofta kan vara lärarens intentioner med en läxa, såsom att den ska gynna elevens självständiga lärande och tänkande, kan en läxa ibland utföras av andra än eleven själv. På så sätt skulle läxor kunna leda till eleverna blir för beroende av andra i sitt lärande. (Cooper, 2007, s. 11-12)

En annan negativ effekt av läxor som lyfts fram är att de kan bidra till att öka skillnaderna mellan hög- och lågpresterande elever, i synnerhet, som Cooper betonar, när det finns ett samband mellan elevernas prestation och deras socioekonomiska bakgrund. Man menar att högpresterande elever från välbärgade hem har större möjlighet att få hjälp med läxorna av sina föräldrar samt att de i högre grad sannolikt har tillgång till studievänliga miljöer för att göra läxan (Cooper, 2007, s. 12). Att läxor kan resultera i att öka skillnaderna mellan elever snarare än minska dem, påvisas även av Hughes och Greenhough (2004). Genom att studera hur väl två elever med olika möjligheter till stöd i hemmet presterade på samma matematikläxa kunde de sluta sig till att läxan tycktes öka skillnaderna mellan de båda eleverna (2004, s. 108). Medan en av eleverna lyckades utföra uppgiften väldigt bra, kunde den andra istället inte genomföra den alls. Såsom Epstein och Van Voorhis påpekar kan vissa lågpresterande elever sluta göra läxorna om de känner frustration och upplever att läxorna inte hjälper dem att lära sig någonting (2001, s. 184). Elever som upplever att läxorna är för svåra och inte kan få hjälp i hemmet kan sålunda ge upp läxorna helt.

Cooper menar dock att en del av dessa negativa effekter kan inträffa samtidigt som positiva effekter såsom t.ex. att "homework can improve study habits at the same time that it denies access to other leisure-time activities" (2007, s. 12). Av denna anledning blir det läxans utformning som avgör vilka effekter den ger och som Cooper betonar är det framförallt lärarens uppgift att se till att utforma läxan så att de positiva effekterna maximeras, samtidigt som de negativa minimeras (2007, s. 12).

3.4 Läxors olika effekt på elever

En annan nackdel som just diskuteras i samband med läxor är att dessa nödvändigtvis inte behöver vara något som gynnar alla elever och att man således inte kan tala om vad som är en bra läxa för samtliga elever. Som nämnts ovan indikerar Hughes och Greenhoughs studie att det som är en bra läxa för en elev inte behöver vara det för en annan (2004, s. 107). Hughes och Greenhough menar därför att man kan ifrågasätta om det finns läxor som är gynnsamma för alla elever (2004, s. 107). Detta är även något som diskuteras av Corno, som skriver att:

The whole game of homework is extremely complicated; homework is not necessarily a uniformly "good thing" for all students. Many if not most teachers' purposes for assigning homework can only be accomplished under certain circumstances, and care must be taken lest best intentions backfire. (1996, s. 27).

Trots lärarens goda avsikter med en läxa behöver denna alltså inte nödvändigtvis leda till ett bra resultat för alla elever. Bempechat m.fl. påpekar vidare att för att läxor ska upplevas som givande behöver eleverna uppmuntran och stöd, vilket i synnerhet är viktigt när det gäller lågpresterande elever. För dessa elever kan tydliga instruktioner och kontinuerlig uppföljning vara nödvändigt för att de ska kunna genomföra läxorna (2011, s. 271-272). Vid samtal med elever kunde Bempechat m.fl. även konstatera att lågpresterande elever upplever läxor som tråkiga om de uppfattas som allt för omfattande eller ointressanta. Högpresterande elever blev istället uttråkade av läxor som de inte lärde sig något av (2011, s. 268). Det kan således vara en utmaning för lärare att utforma läxor som tillgodoser alla elevers olika behov. Corno menar att: "the best teachers vary their use of homework according to students' interests and capabilities" (1996, s. 28). För att kunna främja lärandet hos så många elever som möjligt är det följaktligen viktigt att som lärare variera sin läxpraktik, eftersom en ensidig utformning annars tenderar att alltid gynna eller missgynna samma elever.

3.5 Syften med läxor

Som påvisats kan läxor följaktligen ha gynnsamma effekter på såväl elevernas lärande som prestation. I Skolverkets stödmaterial om läxor i skolan beskrivs hur lärare ger läxor utifrån flera allmänna syften. Det främsta syftet är just att läxorna ska främja elevernas lärande, men de kan även användas av lärare som ett sätt att få tiden att räcka till när inte allt innehåll hinns med på lektionerna (2014, s. 13). Läxor kan också vara ett sätt att utveckla elevernas studievänor, ansvarstagande och förmåga till tidsplanering, samtidigt som de kan bidra till att vårdnadshavare får ökad inblick i skolarbetet (Skolverket, 2014, s. 13). På så sätt kan läxor ha mer generella syften utöver de som är direkt kopplade till lärandet.

3.5.1 Specifika syften med läxor

Skolverket betonar hur olika typer av läxor även kan ha skilda, mer specifika syften. I anslutning till detta ger de exempel på fem specifika syften med läxor som förekommer i skolan, vilka presenteras nedan (2014, s. 13):

- Läxor för repetition
- Läxor som förberedelse
- Läxor för att nå innehåll som finns utanför skolan
- Läxor för att komma ikapp
- Läxor som underlag till bedömning

Läxor för repetition syftar till att elever ska arbeta vidare med och öva sådant som behandlats under lektionstid. På så vis ges eleverna möjlighet att självständigt befästa innehållet som gått igenom genom mängdträning och repetition, samtidigt som läraren får större möjlighet att utnyttja lektionstiden till att stötta eleverna (Skolverket, 2014, s. 13). Läxor som förberedelse innebär istället att eleverna får i uppgift att gå igenom ett material som ännu inte behandlats av läraren under lektionstid. På så vis förbereds eleverna för ett kommande undervisningsmoment, vilket sedan kan följas upp av läraren (Skolverket, 2014, s. 13). Detta kan således vara ett sätt för läraren att skapa en förförståelse hos eleverna för det innehåll som sedan ska behandlas. Ett annat syfte med läxor kan vara att eleverna ska ta del av innehåll som finns utanför skolan, eller göra uppgifter som lämpar sig bättre att utföra utanför lektionstid (Skolverket, 2014, s. 14). Vidare kan läxor användas av lärare för att ge elever möjlighet att komma ikapp i undervisningen om de har hamnat efter, missat något innehåll eller inte uppnått de av läraren uppsatta målen (Skolverket, 2014, s. 14). Hellsten menar även att de uppgifter som elever ges av läraren under lektionen ibland kräver "ett visst hemarbete för att färdigställas" (2000, s. 129). Denna typ av uppgifter blir i sig en form av läxa när eleverna måste slutföra dem utanför skoltid. Även om lärarna inte uttryckligen ger dessa uppgifter som läxa kan det ändå finnas förväntningar att eleverna ska färdigställa dem utanför ordinarie lektionstid när denna inte räcker till. Slutligen kan läxor även användas med syftet att ge läraren ett större underlag för bedömning och betygssättning. Det kan då "handla om större eller mindre uppgifter där läraren förväntar sig att eleverna gör en väsentlig del av arbetet utanför lektionstiden" (Skolverket, 2014, s. 14). Skolverket poängterar dock att det är viktigt att vara medveten om fördelarna och nackdelarna med dessa olika typer av läxor (2014, s. 14). Det kan exempelvis ifrågasättas om läxor är lämpliga som underlag för summativ bedömning ur ett likvärdigt perspektiv (Skolverket, 2014, s. 23).

3.5.2 Allmänna syften med läxor

Ovan har specifika syften med olika läxor presenterats. Som nämnt i inledningen av detta avsnitt finns det emellertid även mer generella syften utifrån vilka lärare använder läxor i undervisningen baserat på de effekter de kan bidra till. Lärare kan således utforma och använda läxor i syfte att de ska generera vissa positiva effekter för eleverna. Cooper har gjort en sammanställning av möjliga positiva effekter som läxor kan ge, och har delat in dessa i fyra kategorier; omedelbara effekter på prestation och lärande, långsiktiga akademiska effekter, icke-akademiska effekter samt att föräldrarnas inblandning i barnens utbildning ökar (2007, s. 9). I den första kategorin kring läxors effekter inkluderas bland annat: att faktakunskaper bevaras bättre, ökad förståelse, bättre kritiskt tänkande samt möjligheter till ett utökat ämnesinnehåll (2007, s.9).

Läxor kan även ges i syfte att ge vissa långsiktiga akademiska effekter. Till dessa hör att de kan uppmuntra lärande under fritiden, resultera i förbättrade attityder till skolan samt i bättre studievänor och - teknik (Cooper, 2007, s. 9). Genom läxorna får eleverna ta eget ansvar och de ges möjlighet att utveckla ett självständigt lärande utifrån studievänor och -teknik, vilket på lång sikt i sin tur kan få effekt på elevernas akademiska prestationer.

Vidare kan lärare använda läxor med intentioner att dessa dessutom ska ge vissa icke-akademiska effekter. Några möjliga effekter av denna typ kan vara att eleverna får bättre självdisciplin, lär sig bättre tidsplanering och får större nyfikenhet (Cooper, 2007, s. 9). Eftersom eleverna ofta arbetar med läxor mer självständigt och under friare förhållanden än på lektionstid, kan läxor utveckla färdigheter såsom tidsplanering och problemlösning, vilka också kan gynna eleverna i livet utanför skolan (2007, s. 10).

3.6 Läxors utformning

Även om det kan diskuteras om det överhuvudtaget finns läxor som generellt är bra för alla elever, är det ändå möjligt att utefter en sammanställning av olika studier finna gemensamma faktorer som man som lärare bör ta hänsyn till vid utformningen av läxor. Nedan kommer vi presentera framförallt tre aspekter som i forskning framhålls som viktiga att beakta i samband med läxpraktik; läxans upplägg och form, elevernas intresse till läxan samt hur läxan används och följs upp.

3.6.1 Läxans upplägg och form

Enligt Cooper bör läxornas omfattning inte vara alltför stor eftersom en för hög arbetsbelastning kan ha en negativ inverkan på elevernas motivation (2007, s. 102). Utifrån ett sådant resonemang bör lärare således vara medvetna om hur krävande läxor som ges är för eleverna både när det gäller deras omfattning samt hur lång tid de tar för eleverna att utföra. Såsom Wilson och Rhodes påpekar i sina rekommendationer kring läxpraktik, bör lärare ta i beaktning hur mycket tid de läxor som ges tar att genomföra för eleverna (2010, s. 356). Vidare har Cooper genom en sammanställning av olika studier kunnat konstatera att det finns en optimal mängd tid som en elev bör spendera på läxor för att prestationen ska gynnas, vilken sedan varierar beroende på elevens ålder och utvecklingsnivå (2007, s. 32-34). Den tid elever spenderar på läxor har bara en positiv inverkan på deras prestation till en viss gräns. Efter att denna gräns överskridits får läxor en negativ eller ingen effekt på lärandet, vilket kan yttra sig i form av bristande motivation (2007, s. 33;102). Det finns följaktligen en lagom mängd tid som eleverna bör spendera på läxor, vilket är något lärare bör ta hänsyn till när de utformar och ger läxor. Cooper påpekar också att det tycks vara bättre att ge eleverna kortare läxor ofta än längre läxor mer sällan, även om den sammanlagda tiden som läxor tar att utföra blir densamma (2007, s. 102). Om kortare läxor ges oftare får eleverna möjlighet att utveckla mer regelbundna studievanor, samtidigt som risken att de tröttnar minskar när läxornas omfattning är mindre (2007, s.102).

Hur lång tid en läxa tar att utföra kan dock variera stort mellan olika elever (Skolverket, 2014, s. 30). Det kan därför vara svårt att som lärare kunna utforma läxor som tar lagom lång tid att genomföra för alla elever i en grupp. Ett sätt att hantera denna problematik är att ge elever individualiserade läxor. Utifrån resultaten av flera studier kring individualiserade läxors effekter, kunde Cooper konstatera att lågpresterande elever behövde mer tid på sig att utföra läxor som inte var individualiserade (2007, s. 47). Genom att anpassa och variera läxor utefter elevernas olika inlärningsstilar ges alla möjligheten att genomföra läxan utefter sina egna förutsättningar (2007, s. 102). Detta kan i sin tur få en positiv effekt på elevernas prestation, attityder, samt utförandet av läxan (2007, s. 47-48).

En annan faktor som man som lärare bör ta hänsyn till vid utformningen av läxan är vilket material den behandlar, det vill säga om den till exempel syftar till repetition eller att förbereda eleverna för ett visst innehåll. Studier visar på att läxor som både innehåller sådant material som tidigare behandlats och nytt material är mer effektiva för lärandet i jämförelse med läxor som enbart behandlar innehåll som gått igenom under lektionen samma dag som läxan ges (Cooper, 2007, s. 45;102). Det är således viktigt att det finns en variation i det innehåll som läxan behandlar och att den inte enbart fokuserar på material från enskilda lektioner (Cooper, 2007, s. 43).

Det finns således en rad faktorer gällande läxors utformning som man som lärare bör ta hänsyn till, såsom den tid läxan tar att genomföra, elevers olika inlärningsstilar samt vilket material som behandlas. Vidare bör lärare också variera de olika typer av uppgifter som eleverna får i läxa, vilket kan hjälpa eleverna att uppfatta läxan som meningsfull (Wilson & Rhodes, 2010, s. 356). Elevernas motivation och intresse är en viktig aspekt som bör beaktas i anslutning till läxpraktik och kommer därför behandlas i nedanstående avsnitt.

3.6.2 Elevers motivation för och intresse till läxan

Som indikerats ovan kan läxornas utformning påverka såväl vilken effekt de får på elevernas prestation som i hur hög grad eleverna genomför dem. För att eleverna ska göra läxorna förefaller det även vara viktigt att de uppfattar dessa som meningsfulla och givande. En studie av Xu visar på att elever gör fler uppgifter om de är intresserade av ämnet (2007 i Strandberg, 2013a, s. 334). För att eleverna ska uppfatta en läxa som intressant kan det vidare krävas att de förstår det bakomliggande syftet med läxan eller upplever att det ämne som läxan behandlar är relevant för just dem (Cooper 1989, Xu 2007, 2009 i Strandberg, 2013a, s.335). Detta poängteras även av Warton, som vidare menar att: “[...]the value, meaning, and significance [the students] attach to the homework activities are critical for the choices [they] make, the effort they will contribute to the endeavor and to the persistence they will display” (2001, s.157). Det värde och den mening som eleverna tillskriver läxan påverkar alltså bland annat hur mycket ansträngning de också lägger ned på att göra läxan. Det tycks följaktligen vara viktigt att som lärare utforma läxor som engagerar eleverna samt tydliggöra syftet med varje enskild läxa för att på så vis få denna att upplevas som intressant och meningsfull av eleverna.

Såsom Wilson och Rhodes studie visar på kan dock lärare behöva underlätta för eleverna att se meningen med läxorna så att de inte bara ser dem som något som ska klaras av innan man kan gå vidare (2010, s. 351). De rekommenderar därför att när man som lärare utformar en läxa ser till att denna har anknytning till det innehåll som behandlas i lektionen (2010, s. 356). Detta är även något som Skolverket betonar:

För att uppfattas som meningsfull är det sannolikt viktigt att läxan hänger ihop med den pågående undervisningen i klassrummet och följs upp på ett sådant sätt att den får en tydlig funktion. [...] Läxor eller andra uppgifter som är lösryckta från undervisningssammanhanget är troligen mindre gynnsamma för elevernas kunskapsutveckling (2014, s. 17).

Genom att tydliggöra läxans syfte och samband i förhållande till den övriga undervisningen kan lärare således skapa mer gynnsamma förutsättningar för elevernas lärande. Om läxorna dessutom är väl valda och håller en hög kvalitet har de även en positiv effekt på elevernas motivation och ansträngning (Trautwein m.fl, 2006, s. 453). För att främja elevernas motivation till läxorna visar studier även att dessa bör utformas med elevernas egna intressen i åtanke (Corno, 1996, s. 29). Dessutom rekommenderas lärare att ge elever valmöjligheter i samband med läxor (Wilson & Rhodes, 2010, s. 356). Att ge eleverna möjlighet att välja mellan olika uppgifter kan vara ett sätt att öka deras intresse för innehållet (Cooper, 2007, s. 102). Genom att eleverna får vara med och påverka de läxor som ges får de större möjlighet att ta del av material som intresserar dem, vilket i sin tur kan ha en gynnsam effekt på både deras motivation och lärande.

För att eleverna ska vara motiverade till att göra läxorna är det emellertid också viktigt att de ges någon form av återkoppling av läraren. När eleverna arbetar med läxorna gör de ofta detta baserat på de förväntningar de har på hur läraren senare kommer att följa upp dem (Wistedt

1987 i Hellsten, 1997, s. 210). De läxor som inte ges någon uppföljning riskeras följaktligen att uppfattas som meningslösa av eleverna (Cooper 1989; Gu & Kristoffersson 2010; Wilson & Rhodes 2010 i Strandberg, 2013b, s. 18). Som ett resultat av detta blir läxans användning och uppföljning en viktig del i en lärares läxpraktik, vilket kommer behandlas ytterligare i kommande avsnitt.

3.7 Läxans användning och uppföljning

Enligt Hellsten kan läxor ses som en del i den naturliga ordningen i skolan (2000, s. 119). Läxornas användning ses i många fall som självklar och de används rutinmässigt av många lärare i undervisningen. På så vis kan det bli att läxpraktik i allmänhet sker relativt ofreflekterat (Hellsten 2000, Leo & Pettersson 2005 i Strandberg, 2013a, s. 339). Om lärare använder läxor som en vana utan att medvetet reflektera över deras syfte, finns det således en risk att läxor ges endast för att de betraktas som en naturlig del i undervisningen.

Det är därför viktigt att som lärare vara medveten dels om läxans syfte, och dels om hur man rent konkret använder den i undervisningen. Två viktiga delar i hur läxan används är hur den introduceras för eleverna och hur den senare följs upp. Som tidigare påpekats bör de läxor som ges ha en tydlig koppling till den pågående undervisningen och eleverna bör vara införstådda med läxornas syfte. När läxan introduceras bör läraren förvissa sig om att eleverna förstår såväl instruktionerna som hur de ska genomföra uppgiften (Wilson & Rhodes, 2010, s. 356). Det kan även vara en fördel att ge eleverna möjlighet att påbörja uppgiften under lektionen för att på så vis kunna se om eleverna vet hur de ska gå vidare med den (Wilson & Rhodes, 2010, s. 356). Hellsten menar dock att det förefaller vara vanligt förekommande att läxor ges mot slutet av lektionen, vilket resulterar i att eleverna inte ges tillräcklig tid och utrymme till att ställa frågor kring läxorna (Hallam & Cowran 1998 i Hellsten, 2000, s. 33). I sin egen studie kunde Hellsten också notera att lärare sällan tar sig tid att förklara syftet med läxorna för eleverna (2000, s. 130). Det tycks alltså vara fördelaktigt att beakta när under lektionen läxan ges till eleverna för att på så vis kunna skapa möjligheter för eleverna att förstå meningen med uppgiften, hur den är kopplad till undervisningen och hur den ska utföras.

Som ovan nämnt bör även uppföljning betraktas som en viktig del i lärares läxpraktik. Forskning visar på att läxans positiva effekter kan öka om den följs upp av läraren (Lindell 1989 i Strandberg, 2013b, s. 18, Cooper, 2007, s. 51, Xu, 2010, s. 181). Detta betonas vidare av Cooper som menar att:

[...] what the teacher does with assignments when students turn them in may affect homework's utility. Some teachers may simply collect assignments, whereas others go over them in class and provide written feedback, oral comments, or grades. Other teachers may permit students to correct homework as part of the learning process and even provide extra credit toward grades. (1999, s. 3).

Man kan således följa upp läxor på flera olika sätt, vilket även kan påverka läxans effekt på elevernas lärande. Som tidigare påpekats kan det dock ifrågasättas huruvida läxor är lämpliga att använda som underlag för summativ bedömning. Cooper menar att lärare inte bör betygsätta majoriteten av de läxor de ger (1999, s. 8). Med detta i åtanke bör följaktligen olika typer av uppföljning användas i olika hög grad. Som Skolverket påpekar är det viktigt att uppföljningen är meningsfull, eftersom den då blir ett sätt att "fördjupa elevernas kunskaper samtidigt som de får bekräftelse på att de har gjort läxan och känner att ansträngningen har varit till nytta" (2014, s. 25). Att eleverna behöver få en återkoppling av läraren för att de ska uppleva läxan som meningsfull är också någonting som lyfts fram i flera

andra studier. Dessa visar på att läraren har en viktig roll i att bedöma och kontrollera läxorna för att eleverna inte ska uppleva att de ansträngt sig i onödan (Darling-Hammond & Olivia 2006 i Wilson & Rhodes, 2010, s. 352; Bempechat m.fl., 2011, s. 251).

Som diskuterats i detta avsnitt kan läxor sålunda utformas och användas på en mängd olika sätt, där olika faktorer samverkar, vilket påverkar läxornas effektivitet. I vilken grad läxorna leder till lärande blir ett resultat av faktorer såsom elevernas attityder och engagemang till uppgiften, samt huruvida och på vilket sätt de får feedback på läxan (Hughes & Greenhough 2004 i Strandberg, 2013a, s. 333). Man bör därför som lärare ta hänsyn till dessa faktorer vid utformningen och användningen av läxor i undervisningen.

I detta avsnitt har vi presenterat den tidigare forskning som är relevant för våra valda frågeställningar. Genom att redogöra för läxors effekter, syften, användning och utformning har vi här avsett belysa aspekter som bör beaktas i anslutning till läxpraktik. Som påpekats i inledningen till denna uppsats tycks den forskning som bedrivits kring lärares läxpraktik i verksamheten vara begränsad, varför vi också valt att rikta vår undersökning mot denna. Den tidigare bakgrund som presenterats kommer vi sedan att använda som en bakgrund gentemot vilken undersökningens resultat tolkas för att på så vis kunna få en förståelse för lärarnas resonemang och intentioner med den egna läxpraktiken.

4. Metod och tillvägagångssätt

För att besvara våra frågeställningar har vi i vår studie använt oss av en kvalitativ undersökning. Denna har bestått av samtalsintervjuer med sex gymnasielärare, med inriktningar åt antingen språk eller naturvetenskapliga ämnen. Val av metod har gjorts med utgångspunkt från de valda frågeställningarna och studiens syfte. Som nämnt i uppsatsens syfte har vi avsett undersöka hur läxor används och utformas i undervisningen. Esaiasson m.fl. menar att i samband med samtalsintervjuundersökningar utgår man ifrån “problemformuleringar som handlar om *synliggörande*, hur ett fenomen gestaltar sig” (2012, s. 252). Eftersom vi genom vår problemformulering syftat kartlägga läxans roll i undervisningen lämpar sig samtalsintervjuer således väl som metod i vår studie. Kvale och Brinkmann betonar vidare att “[d]en kvalitativa forskningsintervjun söker förstå världen från undersökningspersonernas synvinkel” samt “utveckla mening ur deras erfarenheter [...]” (2014, s. 17). I och med att vi ämnat utreda hur lärare arbetar med läxor, ville vi följaktligen ta del av deras erfarenheter och genom dessa kunna utveckla en förståelse för hur läxor används i undervisningen.

En stor fördel med samtalsintervjun som metod är att den ger möjlighet till att ta del av “olika aspekter av mänsklig erfarenhet” (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 142). Den lämpar sig sålunda väl till att utreda hur något förhåller sig eller görs, i detta fall hur lärares läxpraktik ser ut i verksamheten. Till de nackdelar som kan nämnas med intervjuer hör istället bland annat intervjuareffekter. Med dessa menas diverse oönskade effekter som kan uppstå vid intervjutillfället såsom exempelvis omedveten påverkan från intervjuaren samt att den intervjuade anpassar sina svar utefter sina förväntningar på intervjun (Esaiasson, 2012, s. 235). Vid en intervju bör man även ta i beaktning att den kontext i vilken intervjun utspelas får en effekt på utfallet (Kvale & Brinkman, 2014, kap.5). En annan möjlig nackdel i samband med samtalsintervjuer är att informanternas beskrivningar av hur saker och ting förhåller sig inte alltid överensstämmer med verkligheten. Följaktligen kan det hända att

lärarnas redogörelser av den egna läxpraktiken inte helt och hållet motsvarar hur det förhåller sig i realiteten.

För att undvika eventuella intervjuareffekter har vi under våra samtalsintervjuer utgått ifrån en intervjuguide som först testats i samband med en provintervju. Genom att under intervjun utgå ifrån på förhand bestämda frågor har vi försökt frångå omedveten påverkan på de intervjuade. Eftersom varje enskild intervju i hög grad påverkas av kontexten har en intervjuguide även varit ett sätt att likväl försöka upprätthålla en likartad struktur för alla de enskilda intervjuerna. När det gäller överensstämmelsen mellan lärarnas beskrivningar av verkligheten har vi försökt utforma frågor som syftar till att få lärarna att reflektera över sin egen läxpraktik. Det är dock svårt att undvika problematiken med att dessa redogörelser kan avvika från realiteten, vilket vi även är medvetna om.

En annan tänkbar metod som eventuellt skulle ha kunnat användas för att besvara våra frågeställningar är direktobservation. Denna metod är fördelaktig att använda i fall då man bland annat har skäl att anta att det finns en viss skillnad mellan vad människor beskriver och hur något faktiskt förhåller sig (Esaiasson, 2012, s. 304). Samtidigt kan direktobservationer dock inte ge någon information om de observerades avsikter med sina ageranden (2012, s. 305). Eftersom vi är intresserade av att studera hur lärare utformar och använder läxor i sin undervisning och därigenom bakomliggande syften med lärarnas läxpraktik, skulle direktobservationer dock inte vara en tillräcklig metod i vår studie. Visserligen hade direktobservationer kunnat utgöra ett komplement till våra samtalsintervjuer och på så sätt kunnat ge ytterligare information. På grund av uppsatsens begränsade omfång har det emellertid inte varit möjligt för oss att genomföra några sådana observationer.

4.1 Hermeneutik

Eftersom vi i våra intervjuer utgått ifrån lärares uppfattningar och erfarenheter kring den egna läxpraktiken och undervisningen har vi valt att använda oss av en hermeneutisk forskningsansats i vår studie. Enligt Westlund är hermeneutik en lämplig forskningsmetod att använda när man syftar till att ta del av intervjupersonernas upplevelser av olika fenomen (2009 s. 62). Det material som intervjuerna har genererat har vi sedan analyserat och bearbetat utifrån studiens syfte och frågeställningar. I anslutning till denna analys har vi sedan tolkat lärarnas svar utifrån våra frågeställningar. Som Kvale och Brinkmann förklarar:

I ett hermeneutiskt perspektiv är tolkningen och meningen det centrala temat, med ett specifikt fokus på det slags meningar som eftersöks och de frågor som ställs till en text. Syftet med den hermeneutiska tolkningen är att erhålla en giltig och gemensam förståelse av meningen i en text. (2014, s. 74).

Vidare kan tolkningen ses som en process mellan den tolkande och det tolkade, i vilken mening inte kan särskiljas utan att dessutom läggas till (Nilsson, 1976 i Ödman 2007, s. 59). Ödman påpekar att vi alltid "har en förförståelse av det vi tolkar" och att denna tolkning sker i en specifik kontext (2007, s. 26). Vid en hermeneutisk tolkning blir därför såväl kontext som förförståelse centrala aspekter att beakta. Detta innebär även att en forskares förförståelse är ständigt närvarande i de tolkningar som görs. Denna förförståelse behöver dock inte vara negativ. Som Ödman betonar är förförståelsen tvärtom värdefull i samband med vetenskapligt arbete eftersom "[d]en ger riktning i vårt sökande" samt "[...]avgör vilken aspekt vi lägger på det föremål som studeras" (2007, s. 102). I vårt fall har denna förförståelse bestått i att vi innan undersökningens genomförande läst in oss på tidigare forskning kring läxor, vilket sedan har legat till grund för vårt sökande i tolkningsprocessen.

En annan ytterst central aspekt inom hermeneutiken är den hermeneutiska cirkeln, som beskriver förhållandet mellan det som tolkas, förförståelsen samt kontexten. Gilje och Grimen förklarar hur man inom forskningen rör sig mellan delarna och helheten, det vill säga mellan det som tolkas och förförståelsen eller kontexten. På så vis blir tolkningen av enskilda delar beroende av tolkningen utav helheten, vilken i sin tur blir beroende av tolkningen av delarna (2007, s. 187). Som ett resultat kan varje enskild tolkning motiveras genom hänvisning till en tolkning av helheten och omvänt (2007, s. 187).

I anslutning till att man gör tolkningar bör man dock även beakta vilka tolkningar man väljer. Ödman påpekar att man bör etablera "ett tolkningssystem vars olika delar hänger ihop på ett logiskt sätt" samt se till att detta system tillsammans med tolkningarna har "ett rimligt sammanhang" med det som tolkas (2007, s. 108). Den tolkning som kan förklara det som studeras och som i den bemärkelsen även är giltig, menar Ödman också är en valid tolkning (2007, s. 108). Han poängterar vidare att "en tolkning ska kunna förklara föreliggande väsentliga data" (2007, s. 120). På så sätt finns det sålunda tolkningar som är mer eller mindre rimliga och som även ger mer eller mindre riktiga beskrivningar av det som studeras.

I tolkningsprocessen mellan delar och helhet kan även teori vara ett sätt att förklara det som tolkas. Westlund menar att "den hermeneutiska spiralen bygger på att det finns en dialektik mellan förgående forskning och det empiriska material du har att tolka" (2009, s. 76). I denna dialektik blir sålunda empirin en del i den större helhet som den tidigare forskningen utgör, vilket i sin tur får effekt på hur empirin tolkas.

4.2 Val av litteratur

Inför vår undersökning har vi sökt relevant litteratur inom ämnet läxor. Vi har i samband med detta fokuserat på att finna studier som dels behandlar läxors effekter på elever, dels hur man som lärare kan använda och utforma läxor i undervisningen. Denna litteratur har sedan legat till grund för utformningen av de frågor vi inkluderat i vår intervjuguide. Enligt Kvale och Brinkmann karaktäriseras en skicklig intervjuare bland annat av en djupgående kunskap om ämnet som intervjun kretsar kring (2014, s. 208). Genom att vara väl inlästa på läxpraktik i allmänhet inför intervjutillfällena har vi som Kvale och Brinkmann påpekar också haft större möjlighet att föra ett initierat samtal (2014, s. 208). Vi har även utgått ifrån viss metodologisk litteratur vid utformningen av vår undersökning samt vid analysen av de resultat som denna genererat.

4.3 Urval

I vår studie har vi valt att intervjua lärare av den anledningen att det är huvudsakligen de som bestämmer hur och i vilken utsträckning läxor används i verksamheten. Det är de som utformar läxorna och därmed avgör vilken roll läxan får i den egna undervisningen. Det hade självfallet varit intressant att även ta del av elevernas perspektiv av lärarnas läxpraktik, vilket hade kunnat ge en ytterligare dimension av läxornas betydelse. Eftersom vi dock syftar undersöka läxpraktiken i sig snarare än elevernas uppfattningar och attityder till denna har vi valt att endast fokusera på lärare i vår undersökning. I urvalet av våra intervjupersoner har vi utgått ifrån vad Dalen beskriver som ett kriterieurval, vilket innebär att man grundar sitt urval på på förhand uppsatta kriterier (2008, s. 56). I vårt fall var dessa kriterier att:

- Lärarna skulle använda sig av läxor i sin undervisning

- Lärarna skulle arbeta inom gymnasiet med inriktning på antingen språk eller naturvetenskapliga ämnen

Anledningen till att vi valt att intervjua gymnasielärare i vår undersökning är, som påvisats i stycke 3.2 av denna uppsats, att läxors effekt tycks vara större för äldre elever. Det faller sig därför naturligt att förlägga vår undersökning till gymnasieskolan, där vi själva även kommer att vara verksamma. Eftersom våra ämnesinriktningar innefattar bland annat språk och naturvetenskapliga ämnen har vi också valt att fokusera på läxpraktik inom dessa ämnen. Genom undersökningen hoppas vi således även till att kunna utveckla vår egen läxpraktik. I och med att läxpraktiken dessutom skulle kunna skilja sig mellan olika ämnen och vi vill undersöka hur läxpraktiken ser ut i verksamheten har det varit av intresse att intervjua lärare som undervisar i olika ämnen.

Lärarna som medverkat i undersökningen arbetar alla på samma gymnasieskola belägen i en mindre stad i Västsverige. Anledningen till att vi valt att intervjua lärare på denna skola är av praktiska skäl eftersom vi har kontakter här sedan tidigare, vilket har underlättat genomförandet av undersökningen. I sökandet efter informanter har vi tillfrågat tre lärare som undervisar inom språk, samt tre lärare med inriktning inom naturvetenskapliga ämnen. Dessa lärare har valts ut genom ett bekvämlighetsurval, vilket innebär att vi tillfrågat lärare som funnits tillgängliga, men som även uppfyllt ovannämnda kriterier. Av de lärare som tillfrågats först tackade samtliga ja till att medverka i undersökningen. I vår studie har vi valt att använda oss av sex stycken informanter. Detta antal har valts med avseende på att kunna besvara våra frågeställningar men samtidigt att intervjuerna inte ska generera ett alltför omfattande analysmaterial med tanke på uppsatsens något begränsade omfång. Dalen betonar att man inte bör ha ett alltför stort antal intervjupersoner eftersom såväl genomförandet som bearbetningen av intervjuerna kan vara tidskrävande (2008, s. 54). Ett sådant resonemang stöds även av Kvale och Brinkman som menar att det kan vara fördelaktigt att ha färre intervjuer för att på så vis kunna ägna mer tid åt att utforma och analysera intervjuerna (2014, s. 157).

4.4 Etiska hänsyn

I vår studie har vi utgått ifrån Vetenskapsrådets forskningsetiska principer bestående av fyra huvudkrav (Vetenskapsrådet, 2002). Genom att informera intervjupersonerna om syftet med undersökningen samt inhämta dessas samtycke till medverkan har vi sökt uppfylla de krav som beskrivs som informations- och samtyckeskraven. Såsom Kvale och Brinkmann påpekar innebär informerat samtycke att de medverkande informeras om syftet, risker och fördelar med att delta i studien samt att deltagandet är frivilligt och att de därmed när som helst kan avbryta sin medverkan (2014, s. 107). I undersökningen gjordes detta muntligt i samband med att den första kontakten etablerades med de deltagande lärarna. I anknytning till varje enskilt intervjutillfälle förklarades studiens syfte sedan ytterligare och intervjupersonerna påmindes om att de själva bestämmer över sin egen medverkan. I de forskningsetiska principerna preciseras vidare att de uppgifter som inhämtas ska ges konfidentialitet samt endast användas i forskningssyfte, vilket vi även tagit hänsyn till i behandlingen av vårt material (Vetenskapsrådet, 2002, s. 12-14).

4.5 Intervjuguide

Under våra samtalsintervjuer har vi utgått ifrån en intervjuguide (se bilaga 1). Denna guide har utformats på ett sätt så att vi ska kunna besvara våra problemformuleringar baserat på det material som intervjuerna genererar. Intervjuguiden har delats in i två teman för att belysa olika aspekter av lärarnas läxpraktik i verksamheten samt deras syften med läxorna. Den innefattar även en inledande del med bakgrundsfrågor som behandlar lärarnas undervisning i allmänhet. Esaiasson m.fl. påpekar att när man utformar en intervjuguide bör man beakta såväl form som innehåll, det vill säga att man i innehållet utgår ifrån studiens frågeställningar samtidigt som man utifrån formen försöker skapa "en dynamisk situation där samtalet är levande" (2012, s. 264). Detta är också någonting vi har tagit i beaktning när vi konstruerat vår intervjuguide. Guiden innehåller relativt många frågor för att den ska ge en bra bild över lärarnas läxpraktik. Under intervjuerna har vi dock varit flexibla och anpassat vilka frågor som ställts beroende på de svar vi fått på tidigare frågor, för att på så sätt även få samtalet mer levande och dynamiskt.

Innan intervjuerna genomfördes en provintervju med en utomstående lärare. Syftet med provintervjun var att testa om frågorna i intervjuguiden var lätta att förstå, och i vilken mån svaren gav tillräckligt material till att kunna besvara våra frågeställningar. Dalen beskriver provintervjuer som en viktig del i samband med kvalitativa intervjuer, eftersom det är ett sätt att testa såväl intervjuguiden som det egna agerandet som intervjuare innan de verkliga intervjuerna görs (2008, s. 36). För oss var det även ett sätt att testa hur intervjumaterialet skulle registreras, och vi kunde konstatera att anteckningar med digitala hjälpmedel gav ett tillfredsställande resultat.

4.6 Genomförande

Samtalsintervjuerna med de sex lärarna genomfördes på den aktuella gymnasieskolan i lärarrum, arbetsrum eller tomma lektionssalar. Intervjuerna varade mellan 25 och 50 minuter och gjordes vid tillfällen då lärarna fanns tillgängliga och hade möjlighet att avvara tiden. Som tidigare beskrivits utfördes samtliga intervjuer enskilt. Under intervjuerna delade vi upp arbetet genom att en av oss förde anteckningar över vad som sades medan den andra agerade som intervjuare. Rollerna var desamma under samtliga intervjuer.

4.7 Bearbetning och analys av intervjuer

När intervjuer bearbetas innebär detta en övergång från muntligt till skriftligt språk som är oundviklig. Som tidigare nämnt har vi valt att använda oss av anteckningar för att registrera våra intervjuer. I nära anslutning till varje intervjutillfälle har dessa anteckningar sedan redigerats så att intervjuerna i största möjliga mån följer skriftspråkets regler. Kvale och Brinkmann påpekar emellertid att en sådan omvandling eller översättning från muntligt till skriftligt språk alltid innebär en tolkningsprocess (2014, s. 217-218). De betonar vidare att hur detaljerat intervjuerna skrivs ut styrs av vilken avsikt man har med dessa (2014, s. 222). I vårt fall har syftet varit att ta del av lärarnas reflektioner och upplevelser kring den egna läxpraktiken, vilket innebär att vi främst avsett studera det generella innehållet i intervjuerna snarare än hur det förmedlas. I vår redovisning av intervjuerna har vi sedan utgått ifrån Kvale och Brinkmanns riktlinjer för rapportering av citat, vilka bland annat innefattar att citaten ska vara korta, relateras till texten, kontextualiseras, tolkas, samt återges i skriftspråklig form (2014, s. 330-331).

I analysen av våra resultat har vi genom att anamma ett hermeneutiskt tillvägagångssätt tolkat lärarnas svar, dels mot varandra och dels som delar i en större helhet i form av tidigare forskning. Vi har tolkat och kategoriserat det som framkommit under intervjuerna i sammanfattande nyckelord som berör centrala aspekter i samband med läxpraktik, såsom exempelvis uppföljning, anpassning och tid. På så sätt har vi syftat till att få struktur och en överblick över våra resultat vilket underlättat analysen.

4.8 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet

Den metod vi väljer att använda oss av får effekt på resultatens validitet, reliabilitet och generaliserbarhet, vilket behandlas i detta avsnitt. Genom att göra en provintervju har vi avsett stärka studiens validitet eftersom vi under denna kunnat säkerställa att det vi avsåg undersöka var representativt i informantens svar. Vi kunde på så vis konstatera att den valda metoden visade sig ge god validitet. Vid intervjutillfällena användes sedan följd- och kontrollfrågor, med avsikt att stärka studiens reliabilitet. Kvale och Brinkmann menar att kontrollfrågor kan användas för att verifiera tolkningar av informanternas svar (2014, s. 154; 206). Genom att anamma detta vid intervjutillfällena kunde vi minimera risken för misstolkningar, vilket vi även har försökt göra genom att bearbeta det intervjumaterial som erhållits i så nära anslutning till varje intervjutillfälle som varit möjligt. I studien har vi använt oss av ett bekvämlighetsurval i kombination med ett kriterieurval, där alla lärare arbetar på samma skola. Detta har inte fått någon effekt på studiens validitet eller reliabilitet, men begränsar däremot dess generaliserbarhet. Ett bekvämlighetsurval ger betydligt sämre generaliserbarhet än exempelvis ett slumpmässigt urval. Att vi endast intervjuat sex lärare begränsar också den grad undersökningens resultat skulle kunna generaliseras till en större population. Med tanke på undersökningens storlek och den tid vi har haft till vårt förfogande har det dock inte varit möjligt att ge resultaten större generaliserbarhet, vilket resulterar i att studien får behandlas kvalitativt.

5. Resultatredovisning och analys

I detta avsnitt kommer vi att presentera resultaten av våra intervjuer och analysera materialet utefter studiens tre frågeställningar. I vår analys kommer vi att behandla och tolka de delar av informanternas svar som är relevanta för att belysa de uppsatta frågeställningarna.

5.1 Presentation av lärarna

Som tidigare nämnt har sex gymnasielärare som undervisar antingen i naturvetenskapliga ämnen eller språk deltagit i vår undersökning. Dessa lärare kommer hädanefter att hänvisas till som Lärare 1-6, för att på så vis bevara deras anonymitet. Lärare 1-3 undervisar alla inom språkämnen, varav Lärare 1 undervisar i engelska och svenska, Lärare 2 i svenska och italienska, medan Lärare 3 undervisar i engelska och franska. Lärare 4-6 undervisar istället i naturvetenskapliga ämnen där Lärare 4 undervisar i naturkunskap, medan Lärare 5 har naturkunskap och kemi. Lärare 6, slutligen, undervisar i biologi, kemi och naturkunskap.

5.2 Hur ser lärares läxpraktik ut i verksamheten?

Nedan kommer vi att redogöra för hur lärarnas läxpraktik ser ut i verksamheten med utgångspunkt från intervjuguidens två första underteman.

5.2.1 Läxans användning och uppföljning

Någonting som framkom tydligt under intervjuerna var hur lärarna använder läxor på ett sätt så att de får en tydlig koppling till den pågående undervisningen. Lärare 3 beskriver hur läxorna blir en fortsättning på det som gjorts under lektionen, medan Lärare 2 och Lärare 5 framhäver att det innehåll som behandlas i läxorna är detsamma som det man arbetat med under lektionen. Det tycks även finnas uppfattningar bland lärarna om att just läxornas koppling till den pågående undervisningen är viktigt. Lärare 6 beskriver hur:

Det måste finnas ett sammanhang i själva kursen där det finns tydliga kopplingar till de mål man håller på med, ett större sammanhang. Att man kan se vitsen med det. Jag måste lära mig det här för annars kommer jag inte kunna... eller om jag lär mig det här kommer jag kunna göra nästa steg. Att man gör något så att man helst ser nytta med det.

Lärare 6 framhäver sålunda vikten av att det finns ett sammanhang i kursen som helhet, i vilket läxorna även blir en del. Genom att läxorna är tydligt förankrade i innehållet som behandlas skulle detta också kunna öka möjligheterna till att eleverna ska se nytta med att göra dem, eftersom de annars inte kommer att "kunna göra nästa steg". Lärare 6:s uppfattning reflekterar på så vis det resonemang som Skolverket för kring vikten av läxornas förankring i undervisningssammanhanget för att skapa gynnsamma förutsättningar för lärande (2014, s. 17).

Hur läxorna introduceras för eleverna varierar både från gång till gång och bland lärarna emellan. Lärare 4 och Lärare 6 framhöll att läxorna i sig ofta inte är något som introduceras utan att de snarare uppkommer i en kontinuerlig dialog med eleverna, främst i samband med fortgående projekt. De övriga lärarna ger istället läxor mer regelbundet som ett stående inslag i undervisningen. När under lektionen läxorna vanligen ges varierar. Lärare 5 förklarade att hen vanligtvis ger eleverna läxan mot slutet av lektionen men framhävde samtidigt att de ibland ges möjlighet att påbörja läxan redan under lektionen för att kunna ställa frågor om det är några oklarheter. Lärare 3 angav att hen brukar variera när läxan ges men att eleverna kan "tycka det är skönt att veta redan från början att det här kommer vi börja med nu och det är det jag ska jobba med hemma sen". Den bild som dessa lärare presenterar tycks sålunda indikera att eleverna ges möjlighet och utrymme till att förstå hur de ska genomföra läxorna i samband med att dessa ges (jfr. Wilson & Rhodes, 2010, s. 356). Detta avviker följaktligen från hur Hellsten påpekar att läxor vanligtvis introduceras (2000, s. 33). Lärare 1 betonar vidare betydelsen av att eleverna förbereds för de läxor de får:

Jag har lärt mig att man på något sätt bör skapa en förförståelse för vad som ingår i uppgiften. Den förförståelsen kan skapas på olika sätt, till exempel genom stimulansbilder, motivationsgrejer eller att man ger exempel. På något sätt så att man preparerar en läxa. Det tror jag är jätteviktigt, då ger man dem en chans att förstå. Hur långt man ska preparera beror på grupp och elever. Ibland måste de hitta själv, men för det mesta måste det finnas förberedelse, prepp, för att skapa förförståelse.

Lärare 1 framhåller på så vis att man genom att förbereda eleverna i samband med en läxa även ger dem en möjlighet till att förstå den. På så sätt hjälper man alla elever att skapa en

förförståelse av innehållet i läxan redan under lektionen, så att de sedan vet hur de ska genomföra den hemma.

Som tidigare påvisats är uppföljning en viktig aspekt att beakta i anslutning till läxpraktik. Detta var även något som framkom tydligt under intervjuerna med lärarna. Samtliga lärare betonade att uppföljning spelar en viktig roll för hur effektiv läxan blir. Lärare 4 påpekar att:

Om du ger läxor måste du följa upp dem. Det tar två gånger sen har de genomskådat mig. De ser jättetydligt hur mycket du anstränger dig. Läxor är meningslöst om du inte följer upp dem. Man måste fråga sig: Vad är ändamålet? Man skjuter sig själv i foten om man ger läxor som man inte följer upp.

Detta kan tolkas som att det är viktigt med uppföljning för att syftet med läxan ska bli synligt för eleverna. Om uppföljningen uteblir förlorar läxan även sitt syfte. Dessutom tycks uppföljning vara ett sätt att som lärare visa att man bryr sig om elevernas ansträngning. Om läraren inte visar detta, ser eleverna heller ingen mening med att anstränga sig. Medan det är elevernas uppgift att göra läxorna är det istället lärarens uppdrag att följa upp dem. Detta resonemang överensstämmer väl med Skolverkets syn på uppföljning. De menar att uppföljningen är ett sätt att ge eleverna bekräftelse på den ansträngning de lagt på att göra läxan (2014, s. 25). Vikten av lärarens roll i att kontrollera läxorna har också påvisats i andra studier (Darling-Hammond & Olivia 2006 i Wilson & Rhodes, 2010, s. 352; Bempechat m.fl., 2011, s. 251). Även Lärare 1 poängterar att man måste visa för eleverna att läxan kommer att följas upp; "Det här lämnas inte åt slumpen visar man. Hur man sedan följer upp det varierar men det är viktigt att man följer upp läxorna". Läxor kan således följas upp på flera olika sätt men det är inte främst hur de följs upp, utan att de gör det som är det viktiga.

Lärarna beskriver att hur de följer upp läxorna varierar. Vid intervjuerna framkom att lärarna använder sig av olika typer av återkoppling på läxorna såsom exempelvis kommentarer, muntliga och skriftliga förhör samt uppföljning i form av att läxan blir en utgångspunkt för fortsatt arbete. Lärare 2 exemplifierar hur hen vanligtvis följer upp läxorna: "Det kan ju vara någon form av läxförhör, något litet muntligt eller skriftligt. Ibland går jag bara runt och kollar att de gjort dem eller så." Den här typen av uppföljning blir således en form av avstämning där läraren kontrollerar att eleverna har genomfört läxan. Lärare 6 förklarar vidare hur en sådan avstämning kan användas för att se om eleverna har förstått det innehåll som behandlats. Hen beskriver att:

Om man tittar på läxförhör och det är bra så kanske jag inte följer upp det. Oftast blir det en kontroll över att eleverna är med. Om man ser att det är okej lämnar man kanske det. Men ser man att det är många som inte förstår något speciellt kör man en gemensam genomgång.

Uppföljningen av läxan blir på så sätt en metod för att fånga upp de elever som inte har förstått, eller ett sätt för läraren att notera att något innehåll uppfattas som svårt och därför kan kräva vidare genomgång. Genom en sådan avstämning skapar läraren följaktligen ökade möjligheter för att läxorna ska främja elevernas lärande. Som påvisats av Hughes och Greenhough påverkas i vilken grad läxorna leder till lärande bland annat av hur eleverna får feedback på läxan (2004 i Strandberg, 2013a, s. 333).

Någonting som tycks påverka lärarna i deras val av uppföljning är hur mycket tid de har till sitt förfogande. Lärare 5 beskriver hur hen i samband med uppföljning "oftast frågar lite muntligt. Det är rätt sällan jag har skriftliga förhör, det tar för mycket tid". Hur Lärare 5 följer upp läxorna är på så vis beroende av den tid olika typer av uppföljning tar. Medan ett skriftligt förhör kan fodra ytterligare återkoppling från läraren i form av till exempel kommentarer och kontroll, kan ett muntligt förhör istället ge eleverna en mer direkt

återkoppling samtidigt som förhöret pågår. Att tiden kan vara en begränsning i samband med uppföljning av läxorna är även något som framhålls av Lärare 1:

Oftast lägger man alltför lite tid. Det beror på den ständiga bristvaran med tid. Feedbacken blir ibland lite sporadisk. Det lättaste sättet är då att man tittar generellt, till exempel det här har jag märkt när jag tittar på era resultat. Man kanske inte riktar till individen själv utan mer allmänt. Det blir en tidsbesparare.

Det verkar således som att Lärare 1 anser att individuell uppföljning är att föredra, men att detta inte alltid är möjligt eftersom tiden inte räcker till. Som ett resultat av denna tidsbrist väljer Lärare 1 istället att kompromissa och ge uppföljning i helklass på sådant som flera elever kan behöva hjälp med. På så vis ges eleverna ändå en återkoppling på läxan, samtidigt som det inte går åt allt för mycket tid åt uppföljningen. Även Lärare 3 nämner tid som ett hinder för återkoppling. Hen beskriver att: "När jag började hade jag två läxor till varje tillfällen, men det har jag fått lägga ner. Jag hinner inte med. Ska du ge en läxa så ska du följa upp den, annars förlorar den sitt värde." Lärare 3 menar följaktligen att det är bättre att inte ge läxor alls än att ge läxor och sedan inte ha tid att följa upp dem. Som Cooper påpekar påverkas läxornas nytta av vad läraren gör med de läxor som eleverna genomfört (1999, s. 3). Även de intervjuade lärarna tycks dela denna uppfattning och lägger därför stor vikt vid att läxorna följs upp.

5.2.2 Läxans utformning och innehåll

Under intervjuerna framkom att de läxor som lärarna använde sig av varierade stort både gällande utformning och innehåll. De läxor som gavs kunde vara i form av till exempel glosförhör, läsläxor, redovisningar, projekt, labbrapporter, att eleverna ska titta på ett videoklipp eller svara på instuderingsfrågor. Såsom Wilson och Rhodes påpekar kan en varierad utformning av de uppgifter som eleverna får i läxa hjälpa dem att uppfatta läxan som meningsfull (2010, s. 356). Vidare framhäver Lärare 1 att läxornas utformning "beror på vad det är för stoff". Detta var även något som kunde noteras i samband med samtalen med de olika ämneslärarna. Medan språklärarna främst angav glos- och läsläxor som exempel för hur deras läxor var utformade, använde lärarna i de naturvetenskapliga ämnena främst läxor i form av deadlines. Dessa läxor innebär att eleverna på eget ansvar ska färdigställa någon uppgift som de arbetar med till en viss tidpunkt. Majoriteten av de läxor som Lärare 4 och Lärare 6 ger till sina elever är utformade som deadlines. Lärare 6 beskriver det på följande sätt:

Jag kan ju säga så här, generellt sett använder jag inte jättemycket läxor därför jag tycker eleverna är så pass gamla. De är så mogna att de bör kunna planera sin tillvaro. Jag förväntar mig att de kan planera och strukturera sin tillvaro, men det är inte så att de inte har läxor. Det är mer så att de har deadlines och det är ju i sig läxor. Har man prov, redovisningar, inlämningar så innebär det ju ofta läxor. Jag förväntar mig att de har förmågan att utföra dem när de hinner göra det.

Lärare 6 har följaktligen en del förväntningar på att elever arbetar med de uppgifter som behandlas på lektionerna även utanför ordinarie undervisningstid och att de självständigt planerar dessa uppgifter så att de färdigställer dem inom utsatt tid. Denna typ av utformning blir således en outtalad form av läxa där läraren ger uppgifter som inte hinner färdigställas under lektionstid och som eleverna istället måste göra klart på eget ansvar. På så vis skiljer sig denna utformning från de läxor som språklärarna i huvudsak ger till eleverna, såsom exempelvis glosor, vilka kan ses som mer uttalade former av läxor.

Utöver utformningen av och innehållet i läxorna uppgav de intervjuade lärarna även att läxornas omfattning och svårighetsgrad generellt varierade. Lärare 1 betonade i synnerhet att när det gäller läxornas omfattning är det "viktigt att man varierar det som med allting, att det inte är samma omfattning alltid, utan ibland lite mindre och ibland lite mer". Som Cooper påpekar bör läxornas omfattning inte vara alltför stor eftersom en för hög arbetsbelastning kan ha en negativ inverkan på elevernas motivation (2007, s. 102). Genom att variera läxornas omfattning varierar man även elevernas arbetsbelastning och kan på så sätt se till att den inte blir för hög.

Att små läxor kan vara att föredra över mer omfattande läxor var något som framhölls av både Lärare 4 och Lärare 5. Lärare 5 beskriver hur:

Läxor kan vara ett sätt att repetera och det behövs ju göras. Jag tror på att man lär sig en sak genom att läsa det många gånger istället för att ägna flera timmar åt det på en gång. Man blir trött då och tycker det är dötråkigt. Jag tror på korta läxor och att följa upp det.

Lärare 5 tycks således mena att kortare läxor som görs ofta kan vara gynnsamt för såväl elevernas lärande som deras intresse för innehållet, eftersom mer omfattande läxor riskerar att resultera i att eleverna blir både trötta och uttråkade. Detta resonemang känns även igen från Cooper, som förklarar hur kortare läxor som ges ofta kan minska risken för att eleverna tröttnar, samtidigt som de också kan bidra till att utveckla regelbundna studievänor hos eleverna (2007, s. 102).

Som påpekats varierade även svårigheten på de läxor som lärarna utformade. Flera lärare förklarade att svårigheten på läxorna anpassades utefter elevernas nivå och behov, vilket kunde innebära dels differentiering i läxorna och dels att alla elever inte gavs samma läxor. Lärare 6 förklarar exempelvis hur det kan bero "på vad det är för uppgift. Vissa uppgifter är lagda på så sätt att de går att göra på olika nivå och då finns det ingen anledning att ge olika uppgifter". I det här fallet behöver eleverna inte ges olika läxor eftersom de ändå ges möjlighet att utföra uppgiften på sin egen nivå. Corno menar att det är fördelaktigt om lärare anpassar läxorna efter elevernas förmåga (1996, s. 28). På så vis främjas lärandet hos så många elever som möjligt. Även Lärare 4 ger exempel på hur hen anpassar läxan efter eleverna i gruppen;

Jag ger inte alla elever samma läxa. Det är väldigt olika. Men det kommer lite med tiden när man börjar lära känna eleverna, det tar några månader. Det har tagit mig cirka tre månader att veta vilka elever... Hur jag ska kunna få ur dem sitt. En kan få en uppgift och vissa en annan.

Det förefaller således som att Lärare 4 tar hänsyn till elevernas olika förmågor och inlärningsstilar när hen utformar sina läxor. Efterhand som läraren lär känna eleverna lär denne också sig hur läxorna ska anpassas för att de ska gynna varje enskild individ. Cooper menar att genom att anpassa och variera läxorna utefter elevernas olika inlärningsstilar ges alla möjligheten att genomföra läxan utefter sina egna förutsättningar (2007, s. 102), vilket i sin tur kan få en positiv effekt på bland annat elevernas prestation (2007, s. 47-48). Baserat på flera utav lärarnas svar kunde man notera att en sådan typ av anpassning av läxorna gjordes regelbundet i läxpraktiken.

Den grad eleverna gavs möjlighet att påverka läxornas utformning och innehåll varierade mellan de olika lärarna. Samtliga lärare angav att eleverna generellt fick vara med och bestämma när läxan skulle vara gjord. Lärare 2, Lärare 3 och Lärare 5 menade dock att det var i huvudsak de som avgjorde vilket innehåll som läxan skulle behandla och vilken utformning den skulle ha. Lärare 3 förklarar hur eleverna kan få vara med att påverka "lite

grann, men inte övervägande när det gäller läxor. Där bestämmer jag ganska mycket. De kan få vara med och välja hur de ska redovisa [...]” Samtidigt beskriver Lärare 3 att: “jag skulle vilja bli bättre på att involvera eleverna i att bestämma hur vi ska jobba med läxor”. Det verkar följaktligen som att Lärare 3 huvudsakligen inte låter eleverna vara med och påverka det innehåll som ska behandlas i läxorna. Samtidigt framgår det att läraren ändå ser nyttan med elevinflytande eftersom hen uttrycker en önskan att just utveckla sin läxpraktik inom detta område. De resterande lärarna uppgav istället att eleverna hade inflytande över läxornas innehåll och utformning vilket ofta skedde genom en kontinuerlig dialog med eleverna. Lärare 4 exemplifierar hur eleverna ges möjligheter till att välja och påverka innehållet;

Vi kör en debatt just nu, där eleverna fick välja mellan [tre ämnen]. Då kom det en elev och frågade om den fick arbeta om [ett annat ämne] istället, och då var det självklart att den skulle få det. Eleven brinner ju för det och då blir det ett mycket bättre arbete.

I detta fall består läxan i att eleverna ska förbereda ett ämne som de själva valt till en debatt, vilken blir redovisningsformen. Genom exemplet tycks Lärare 4 framhålla att om eleverna ges möjlighet att välja innehåll i läxorna kan detta få en positiv inverkan på elevernas motivation vilket i sin tur kan resultera i bättre prestationer. Även Wilson och Rhodes rekommenderar lärare att ge elever valmöjligheter i samband med läxor. De menar att det kan vara ett sätt att få eleverna mer motiverade till läxan eftersom de upplever den som mer meningsfull (2010, s. 356). Lärare 4 ger även exempel på hur elevernas intresse kan få styra innehållet i läxorna. Genom att eleverna får göra något de “brinner för” menar läraren att resultatet också blir bättre. Studier visar på att läxor som utformas utefter elevernas intressen kan få en gynnsam effekt på deras motivation (Corno, 1996, s. 29) och som en följd även på den ansträngning de lägger ner på att göra läxan (Warton, 2001, s. 157). Sammanfattningsvis kan det konstateras att samtliga av de intervjuade lärarna låter eleverna vara med och bestämma om de läxor som ges i någon form men att detta sker i olika utsträckning och på olika sätt.

Som tidigare indikerats kan andra sätt att öka elevers motivation till läxorna även vara att tydliggöra läxornas syfte för eleverna samt att ta till vara elevernas intressen. I anslutning till detta betonar Lärare 2 att: “Jag skulle mer vilja klargöra för eleverna vad mitt syfte är med det här. Det är nog den biten. Varför gör vi det här? Ibland blir det lite mer nu gör vi det här. Då hade kanske läxan känts vettigare.” Lärare 2 uttrycker sålunda att genom att tydliggöra syftet med en läxa för eleverna kan denna uppfattas som mer meningsfull. Även Lärare 6 poängterar vikten av att eleverna ska se syftet med de arbetsuppgifter de gör. Genom att tydliggöra syftet med läxorna kan man som lärare underlätta för eleverna att se meningen med läxorna så att de inte bara ser dem som något som ska klaras av innan man kan gå vidare (Wilson & Rhodes, 2010, s. 351). En ytterligare metod för att få eleverna intresserade av läxorna nämndes av Lärare 4 som förklarade att: “Jag är väldigt mån med att allt ska bli på riktigt. Om jag till exempel hade gjort en e-bok med eleverna så hade jag gärna velat publicera den sen. Jag vill göra det skarpt för då vaknar de till”. Lärare 4 framhåller att genom att använda sig av uppgifter som är autentiska kan man få eleverna mer engagerade eftersom dessa “blir på riktigt”, vilket i sin tur skulle kunna bidra till att denna typ av uppgifter även uppfattas som mer meningsfulla av eleverna.

Studier visar på att det är fördelaktigt om det innehåll som behandlas i läxorna inte enbart är hämtat från den senaste lektionen (Cooper, 2007, s. 45;102). Under intervjuerna framkom det att det var vanligt bland lärarna att de läxor som gavs främst behandlade innehåll från den föregående lektionen. Även här kunde man dock notera en variation eftersom flera lärare uppgav att materialet ibland kunde beröra såväl kommande som föregående lektioner. Lärare

3 förklarar hur läxor oftast ges “i samband med något vi jobbat med på lektionen. Det blir en fortsättning på det vi gjorde på lektionen”. Läxorna blir på så vis en repetition av det som behandlats under föregående lektion. Detta är även något som lyfts fram av Lärare 2, som menar att läxorna främst berör “det som behandlats under lektionen” men samtidigt att det blir “mer repetition i italienskan och mer förberedelser i svenskan”. Trots att Lärare 2 således anger att läxorna främst berör innehåll som behandlats, exemplifierar läraren ändå hur läxor även ges som förberedelser för kommande lektioner. I sammanhanget framgår det också att läraren generellt utformar läxorna annorlunda beroende på vilket ämne det gäller. Lärare 6 ger istället exempel på hur läxorna kan beröra innehåll från flera tidigare lektioner och arbetsområden, vilket innebär att läxan bygger vidare på elevernas tidigare kunskaper samtidigt som den behandlar nytt innehåll. Som Lärare 6 förklarar:

Ett exempel är att nu har vi sagt [...] att när [eleverna] börjar med ekologi, får de planera och utföra ett arbete om ett ekologiskt system där de får lära sig allt som har med det att göra. Nu har de fått i uppgift i etologin, lite senare, att gå ut på stan och titta på beteenden, där de måste planera, utföra och skriva ihop det i grupp. Sen tittar jag på det och så får de kommentarer och sen ska varje elev göra ett nytt försök.

Lärare 6 beskriver i det här exemplet hur hen genom att tilldela eleverna återkommande arbetsuppgifter får läxorna att bli en del av ett större sammanhang. Läxorna behandlar således dels innehåll från sådant de arbetar med för tillfället i form av etologi, men dels också de kunskaper och erfarenheter de införskaffat under det tidigare arbetet inom ekologin. Denna uppgift utgör i sin tur sedan grunden för en kommande uppgift. På så vis kommer läxorna också att behandla ett varierat innehåll som inte enbart är baserat på föregående lektion, vilket enligt Cooper kan vara mer effektivt för elevernas lärande (2007, s. 45;102).

Sammanfattningsvis kan det konstateras att lärarna i stor utsträckning varierar såväl läxornas utformning som innehåll. Som tidigare påtalats har det ifrågasatts huruvida det finns läxor som är gynnsamma för alla elevers lärande. Genom att variera sin läxpraktik kan man emellertid skapa möjligheter för lärande hos så många elever som möjligt.

5.3 Utifrån vilka syften använder lärare läxor i undervisningen?

Under samtalen med lärarna framkom en rad olika syften till varför lärarna använder läxor i undervisningen. Dessa kan delas in i såväl specifika som allmänna syften och kommer presenteras utefter dessa två kategorier. De resultat som kommer att redogöras för är de syften som lärarna själva främst angav och framhävde under intervjuerna.

5.3.1 Specifika syften med läxorna

Samtliga lärare beskrev vid något tillfälle under intervjun hur de använde läxor för att eleverna skulle ges möjlighet att repetera ett visst innehåll. Lärare 4 poängterar exempelvis hur man “för att få in fakta i hjärnan måste [...] repetera saker. Jag kan repetera till viss del. Men med vissa saker inom till exempel kemin så måste man jobba med en del repetitioner hemma”. Lärare 4 menar således att det inte alltid är tillräckligt att läraren går igenom ett innehåll igen för att eleverna ska lära sig det, utan att det istället kan krävas att eleverna också självständigt går igenom materialet. Detta kan jämföras med det Skolverket skriver, som förklarar hur repetitionsläxor kan vara ett sätt att ge eleverna möjlighet att självständigt befästa ett innehåll som gått igenom under lektionen (2014, s. 13).

Lärare 2 och Lärare 4 förklarade att de ibland använder läxor för att förbereda ett material till nästkommande lektion. Lärare 2 beskriver att hen i svenskan främst använder sig av förberedelseläxor och att eleverna då ska "ha läst in sig på det området till nästa gång". På så vis ombeds eleverna att förbereda sig för ett kommande undervisningsmoment, vilket sedan följs upp av läraren (Skolverket, 2014, s. 13). Även Lärare 4 uppger att hen kan använda sig av läxor i förberedande syfte och menar att det också blir ett sätt att hinna med moment som det annars inte funnits tid till i den ordinarie undervisningen. Att ge läxor som förberedelse kan således göra att man som lärare får mer tid över till annat under kommande lektion, vilket gör att förberedelseläxorna blir en slags tidsbesparare.

Ett annat syfte med läxorna som angavs av lärarna var att eleverna skulle ta del av innehåll utanför skolan. Detta syfte nämndes av såväl Lärare 4, Lärare 5 som Lärare 6. Lärare 5 gav exempel på hur eleverna kunde bli ombudda att "gå hem och titta på tomatburken för att se om det står GMO på den och sådana saker". En sådan typ av uppgift kräver i första hand att eleverna tar del av information som finns utanför skolan (Skolverket, 2014, s. 14). Vidare betonar Lärare 4 att: "Jag vill tvinga eleverna till att ge sig ut lite i världen hemma på något sätt". Medan Lärare 5:s syfte med läxan främst var att eleverna skulle ta del av innehåll som inte gick att tillgå i skolan, framhåller Lärare 4 istället ett mer allmänt syfte med denna typ av läxor, nämligen att eleverna ska lära utanför skolan.

Som Skolverket påpekar kan läxor också användas i syfte att ge elever möjlighet att komma ikapp i undervisningen om de har hamnat efter (2014, s. 14). Ett sådant syfte exemplifieras också av Lärare 2, som beskriver: "Om vi har hållit på med något länge och vissa inte är färdiga så kan de få göra det hemma". I det här fallet behöver det alltså inte nödvändigtvis vara alla elever som får läxan, utan enbart de elever som behöver det för att kunna komma ikapp i undervisningen.

Som tidigare nämnts gav både Lärare 4 och Lärare 6 ofta läxor i form av deadlines. Dessa läxor kunde bestå i uppgifter som eleverna skulle färdigställas utanför lektionstid och som sedan skulle lämnas in eller presenteras och därigenom utgöra underlag för bedömning. På så sätt användes läxor som en metod för att skapa underlag för bedömning. Detta syfte lyfts också fram av Skolverket som menar att lärare kan ge uppgifter som huvudsakligen förväntas utföras av eleverna utanför skoltid, vilka sedan kan användas för betygsättning och bedömning (2014, s. 14).

5.3.2 Allmänna syften med läxorna

Skolverket påpekar hur läxor även kan ges utifrån mer allmänna syften. Ett sådant syfte kan vara att lektionstiden inte räcker till (2014, s. 13). Under intervjuerna framhöll också samtliga utav lärarna att de bland annat gav läxor för att lektionstiden inte räckte till för att allt innehåll skulle hinna behandlas. Lärare 6 beskriver det på följande sätt:

Det finns ett enkelt syfte [med läxorna]; Vi har 86 timmar på en 100 poängskurs. De har ju 14 timmar i varje kurs som de ska jobba utöver om man ser det rent tekniskt. Det finns en funktion i det. Vi hinner ju mycket mindre om de inte gör det, det går inte att få med allting under kursens gång. Det är svårt för eleverna att hinna visa alla förmågor och alla kursmål under den tiden i ärlighetens namn. Det blir ett sätt att ge dem utrymme att göra det ändå trots att tiden inte tillåter det. Men ändå tillåter den det. Så det finns ju en inbyggd funktion där.

Läraren menar följaktligen att det finns ett inbyggt utrymme för läxor i en kurs, och att allt innehåll inte hinner behandlas om eleverna inte arbetar utanför lektionstid. Genom läxorna ges eleverna dessutom större möjligheter att visa de förmågor som de ska tillgodogöra sig

under kursen. Lärare 6 pekar sålunda på en mycket intressant aspekt gällande läxornas användning i skolan. Trots att läxor inte regleras av styrdokumentet (Skolverket, 2014; Hellsten, 2000, 1997) kan det likväl finnas ett givet utrymme för dessa i undervisningen när den sammanlagda lektionstiden inte utgör hela kursen. Beroende på hur schemalaggningsen görs på skolan kan läxor på så vis få "en inbyggd funktion" i kurserna. Enligt ett sådant resonemang förefaller det alltså inte vara meningen att allt kursinnehåll ska hinna med under lektionerna. Att läxorna kan användas för att hinna med allt innehåll betonas också av Lärare 3, som framhåller att dessa kan vara ett sätt "att komma framåt i undervisningen" och på så vis hinna mer.

Även Lärare 2 använde läxor med anledningen att lektionstiden inte räcker till. Läraren poängterar att särskilt i språkämnen krävs det att eleverna arbetar regelbundet med innehållet för att på så vis kunna utveckla sina färdigheter i ämnet. Läraren beskriver att "just med språk behöver man hålla igång. Två pass i veckan är inte så mycket. Om man vill lära sig språk måste man ha fler tillfällen. Det behöver inte vara så stora läxor, bara de läser på lite då och då". I detta fall tycks läraren mena att de lektionstillfällen som ges inte är tillräckliga för att eleverna ska kunna utveckla tillräckliga kunskaper i språket och att de därför skulle behöva arbeta självständigt utöver dessa tillfällen. Läxorna blir på så vis ett sätt för eleverna att utveckla sina språkfärdigheter utanför lektionstid.

Under intervjuerna framkom det även att en del lärare använde läxor i syfte att skapa struktur för eleverna. Genom att ge regelbundna läxor vet eleverna vad de kan förvänta sig av läxorna och när de ska vara genomförda. Lärare 6 beskriver hur:

Många elever som inte är så högpresterande tycker det är ett väldigt skönt sätt att jobba på. Det blir ett sätt att skapa en struktur som de känner igen så att de vet vad de ska hantera. Nu generaliserar jag jättemycket, men vissa har ett behov av struktur.

Läraren beskriver sålunda att en strukturerad och regelbunden läxpraktik kan skapa trygghet hos framförallt lågpresterande elever. Även Lärare 3 förde ett liknande resonemang, hen beskrev att "för vissa grupper är det inte variation som gäller. Det bli en trygghet att veta att det är trettio glosor till fredag liksom". Läraren menar följaktligen också att regelbundna läxor kan vara en trygghet för elever. Det kan därför även finnas fördelar med att inte alltid variera läxornas upplägg och innehåll alltför mycket.

Samtliga lärare poängterade att ett underliggande syfte till de läxor som ges är att eleverna på något sätt ska utveckla sina kunskaper eller färdigheter, det vill säga att läxorna ska gynna elevernas lärande. Skolverket framhåller att det främsta syftet med de läxor som ges är just att eleverna ska tillgodogöra sig kunskaper och att läxorna följaktligen ska bidra till lärande (2014, s. 13). Detta exemplifieras av Lärare 1, som menar att:

Avsikten med läxan är inte läxan i sig. Målet är en väg till, en träningsgrej, att vidga sina tankar och se nästa steg. Gör du inte din läxa så blir du ju inte bättre. Så är det med allting. Du måste läsa mer, du måste lära dig fler ord. Träning, träning, träning. Färdighetsövning, och läxan är en del av den biten - ett sätt att komma vidare.

Lärare 1 betonar att läxan är en färdighetsträning som syftar till att eleverna ska utveckla sina kunskaper och förmågor. På så sätt framhäver läraren att det finns en tydlig koppling mellan läxor och lärande. Hen påpekar att om eleverna gör läxorna får det också en positiv effekt på deras prestation. Ett sådant resonemang stöds även av Trautwein m.fl.s studie som visar på att det finns ett positivt samband mellan elevernas ansträngning i anknytning till läxor och deras betyg (2006, s. 444). Detta samband poängteras också av Lärare 5: "Det är många som inte

gör [läxorna], men det finns några skötsamma som gör allt som de ska. Det går ju bra för dem. De flesta läser som attan tre dagar innan provet och det brukar inte gå så bra då”. Lärare 5 menar sålunda att de elever som utför läxorna också lyckas prestera bättre på prov som testar det innehåll som behandlats. Att göra läxorna blir på så vis ett sätt att repetera och befästa faktakunskaper (Cooper, 2007, s. 9), vilket i detta fall förbereder eleverna för kommande prov. Lärare 1 betonar vidare hur syftet med läxorna är att: “Man ska komma dit här att man kan använda sina kunskaper, man ska kunna generalisera i andra sammanhang och hitta andra öppningar. [...] För att på så sätt öka sitt tänk”. Läxor kan således vara ett sätt för eleverna att vidareutveckla sin förståelse, tänkande och kunskap utanför skoltiden (jfr. Cooper, 2007, s. 9).

Under samtliga intervjuer framkom det att läxorna även kunde användas i syfte att utveckla elevernas studievanor, studieteknik och självständiga lärande. Detta syfte kan jämföras med de långsiktiga akademiska effekter med läxor som Cooper presenterar (2007, s. 9). Lärare 3 menar att: “Syftet med att använda läxor är ju att eleverna ska få ta till sig något på egen hand, på egen tid, och lära sig hur man lär sig själv”. Läraren framhåller hur hen anser att det huvudsakliga syftet med läxor är att ge eleverna möjlighet att utveckla sin studieteknik samt medvetenhet kring det egna lärandet.

Som tidigare påpekats använder Lärare 4 och Lärare 6 läxor i form av deadlines, där eleverna i stor utsträckning får ta eget ansvar för hur de planerar och utför sina uppgifter. Det finns sålunda ett bakomliggande syfte i att eleverna ska utveckla en god studieteknik. Lärare 4 beskriver att hen vill:

Ge dem möjlighet att jobba med uppgifterna i skolan, men förklara att de måste jobba med dem hemma också och lära dem finna sin egen studieteknik. [...] Man måste lära känna sig själv, till exempel hur många gånger måste jag titta på det här för att lära mig det.

Lärare 4 vill genom hemuppgifterna hjälpa eleverna att hitta den studieteknik som passar dem bäst. Genom läxorna får eleverna ta eget ansvar och de ges möjlighet att utveckla ett självständigt lärande utifrån studievanor och -teknik, vilket på lång sikt i sin tur kan få effekt på elevernas akademiska prestationer (jfr. Cooper, 2007, s. 9).

Lärare 4 framhävde att läxorna också kunde användas i icke-akademiskt syfte, såsom till att utveckla elevernas förmåga till effektiv tidsplanering samt öka deras nyfikenhet. Lärare 4 påpekar att hen “vill att eleverna ska lära sig använda tiden effektivt. Är man effektiv på lektionen kanske man slipper jobba hemma.[...] Hemuppgifterna blir ett sätt att medvetandegöra eleverna om den här tidsplaneringen”. Läxorna blir på så vis ett sätt att träna eleverna i att självständigt planera och utnyttja sin tid effektivt, vilket är en färdighet som kan gynna eleverna även utanför skolan (Cooper, 2007, s. 10). Lärare 4 vill också att eleverna genom läxorna “ska få nyfikenhet och bli mer självgående och nyfikna”. Ett syfte med de hemuppgifter som Lärare 4 ger är följaktligen att dessa ska bidra till att öka elevernas nyfikenhet i allmänhet samt att de ska resultera i att eleverna blir mer självständiga.

Vid intervjuerna nämndes inte att läxor på något sätt ges för att ge föräldrar en ökad inblick i sina barns studier. Föräldrainsblandning nämndes inte heller som en potentiell negativ effekt som läxor skulle kunna bidra till. De nackdelar som påtalades under intervjuerna presenteras nedan.

5.3.3 Nackdelar som lärare ser med läxor

Under samtalen med lärarna framkom att dessa hade olika inställning till läxornas användning i skolan. Flera utav lärarna påtalade några av läxornas nackdelar såsom bland annat oönskade effekter i form av stress och för hög arbetsbörda, minskad motivation hos eleverna samt ökade skillnader mellan elever, vilket de menade är faktorer man bör beakta i samband med läxpraktiken. Lärare 4 och Lärare 6 påpekade att läxor kan bidra till ökad stress hos eleverna och att de därför försöker undvika att ge eleverna en alltför hög arbetsbelastning. En sådan risk påtalas av Cooper som också menar att för mycket läxor kan resultera i minskad motivation hos eleverna (2007, s. 11). Lärare 5 framhävde en annan faktor som kan bidra till att eleverna tappar intresset, nämligen läxornas svårighetsgrad. Läraren poängterar att: "Hur kul är det att sitta helt själv och läsa något man tycker är obegripligt och sen inte få något svar?". Om läxorna upplevs som alltför krävande av eleverna kan således även detta leda till minskad motivation. Detta är vidare något som påpekats av Epstein och Van Voorhis, som menar att vissa lågpresterande elever kan sluta göra läxorna om de känner frustration över dessa (2001, s. 184).

En nackdel som betonades i synnerhet av Lärare 4 och Lärare 6 var hur läxor kan leda till ökade skillnader mellan elever. Lärare 6 förklarade hur läxor som syftar till att förbereda eleverna för ett innehåll kan leda till att "man tappar de elever som inte gör sina läxor. Då kan de inte ens vara med på lektionerna. Det måste man ta hänsyn till". På så vis kan läxor resultera i att de elever som saknar ambitioner för att genomföra dessa kan hamna efter i undervisningen och därigenom gå miste om mer innehåll än det som läxan i sig berör. Vidare påpekar Lärare 4 hur socioekonomiska skillnader kan påverka i vilken utsträckning elever kan genomföra läxorna. Läraren anser att:

Läxor är någonting som förmodligen är utdöende, för idag är läxan en enorm klassfråga. Det har blivit så. I framtiden, om man ska erbjuda läxor, kommer man vara tvungen att erbjuda läxhjälp efter skoltid så att det finns förutsättningar att färdigställa läxan på skolan. Vissa föräldrar har en fet dator, vokabulär eller är akademiskt utbildade och stöttar sina barn med läxan. Sen så kommer någon annan elev hem till en förälder som inte kan ett ord svenska, då kanske han inte kommer kunna slutföra sin läxa för att han inte får någon hjälp. Detta vet man om, så läxor kommer bli tvunget att avskaffas så länge inte vi kan garantera från skolans sida att eleverna ska få möjlighet att slutföra samtliga läxor innan klockan fem på eftermiddagen.

Lärare 4 förefaller sålunda ha en relativt negativ inställning till läxors användning i allmänhet eftersom hen menar att alla elever inte har samma förutsättningar till att genomföra läxorna i hemmet. De elever som inte har möjlighet till läxhjälp och tillgång till en god studiemiljö i hemmet kan följaktligen missgynnas av läxor, vilket i sin tur kan resultera i ökade skillnader mellan elever (Cooper, 2007; Hughes & Greenhough, 2004). Att läxor kan innebära vissa risker ur ett socioekonomiskt perspektiv framhålls också av Lärare 3:

Det finns många som väljer att inte ge läxor, även i tidig ålder. De ser inte nyttan. Man kan höra argument som att det är orättvist, alla kan inte få hjälp hemma, föräldrar ska inte behöva ta fajten. Det tycker jag är skrämmande. Att det gått så långt att man inte ska få möjligheten att utvecklas och lära sig själv längre. [...] Det finns ju möjligheter att få läxhjälp på skolor idag så att även de som inte kan få hjälp hemma kan få hjälp.

Till skillnad från Lärare 4 är Lärare 3 emellertid positivt inställd till läxors användning i skolan, eftersom hen menar att läxor kan vara ett värdefullt sätt för eleverna att utveckla det självständiga lärandet. Lärare 3 anser att socioekonomiska skillnader inte bör betraktas som ett argument för att lärare inte ska ge läxor i och med att dagens skolor ofta erbjuder läxhjälp. Både Lärare 3 och Lärare 4 framhäver dock att läxhjälp i skolan kan vara ett sätt att försöka

minska risken för att läxor bidrar till att öka skillnaderna mellan elever med olika socioekonomiska bakgrund.

I de två ovanstående avsnitten har vi presenterat hur de intervjuade lärarna använder och utformar läxor i undervisningen samt utifrån vilka syften dessa ges. I följande avsnitt kommer vi istället att tolka valda delar av resultaten för att illustrera vilken roll läxorna har i undervisningen.

5.4 Läxans roll i undervisningen

I detta avsnitt kommer vi att tolka de syften som lärarna uppgett i samband med läxor för att på så vis belysa vilken roll läxan får i lärarnas undervisning. Inledningsvis kommer vi att illustrera hur lärarna betraktar läxan som en integrerad del i undervisningen. Därefter kommer vi att åskådliggöra hur läxan kan ses som en resurs för att utveckla metakunskaper hos eleverna.

5.4.1 Läxan som en del i undervisningen

Såsom framkommit i intervjuerna använder lärarna läxor utifrån en rad olika syften, som kan vara både specifika och mer allmänna. Ett av de syften som uppgavs med läxorna var att dessa kunde användas för att skapa en struktur i undervisningen. Som Lärare 3 och Lärare 6 framhöll kunde regelbundna läxor vara en trygghet för framförallt lågpresterande elever. Läxorna får sålunda en strukturskapande roll i undervisningen. Vid intervjuerna betonade majoriteten av lärarna vikten av variation i samband med att de beskrev sin egen undervisning. Mot denna bakgrund kan därför regelbundna läxor ses som en fast punkt i en annars ombytlig och varierande undervisning. Om läxor är ett stående inslag i undervisningen vet eleverna till viss del vad de kan förvänta sig även om undervisningsinnehållet varierar. Lärare 3 påpekade att det exempelvis kan vara en trygghet för eleverna att veta att det är glosläxa till samma dag varje vecka. Det förefaller följaktligen som att strukturen inte enbart skapas av att läxan ges regelbundet utan även av att denna har en liknande utformning från gång till gång.

Under intervjuerna framhöll flera utav lärarna även vikten av att läxan har en tydlig koppling till innehållet i undervisningen och att den på så vis utgör en del i ett större sammanhang. Lärarna menade att detta var ett sätt att tydliggöra meningen med läxan för eleverna. På så vis förefaller det som att läxan kan uppfattas som mer meningsfull om den är en integrerad del av undervisningen. Att läxorna har en tydlig förankring i undervisningen skapar även enligt Skolverket gynnsamma förutsättningar för lärande (2014, s. 17). I och med att läxorna behandlar innehåll som är knutet till den pågående undervisningen och att dessa genomförs av eleverna utanför lektionstid, kan läxorna sålunda ses som en förlängning av lektionstiden och tillika undervisningen. Läxorna blir på så sätt ett tillfälle för eleverna att arbeta självständigt med ett undervisningsinnehåll. Sådant självständigt arbete menar framförallt språklärarna är nödvändigt för att eleverna ska kunna utveckla sina färdigheter i ämnet eftersom lektionstiden inte anses vara tillräcklig. Som Lärare 1 poängterar: "Det är ju en färdighetsträning. Det är som att gå till en träning, man har ett eget träningsprogram, man tränar med gruppen och jobbar med övningar, men sen måste man själv stärka vissa sidor". Läxorna blir följaktligen ett sätt för eleverna att arbeta vidare med och utveckla sina språkfärdigheter, vilket innebär att läxorna kan ses få en viktig roll särskilt i språkämnena i form av att tillföra tid för färdighetsträning. På så vis tycks läxorna vara en nödvändig del i

undervisningen i dessa ämnen för att eleverna ska ges tillräckliga möjligheter till att utveckla sina kunskaper.

Att läxorna får en roll i att tillföra tid till undervisningen blir även tydligt när man beaktar hur Lärare 4 och Lärare 6 använder sig av deadlines för att lektionstiden inte räcker till, vilka syftar främst till att eleverna ska färdigställa uppgifter utanför lektionstid eller uppvisa förmågor. Under intervjun med Lärare 4 framgick det att hen har en relativt negativ inställning till läxor, vilket i synnerhet blir tydligt då läraren förklarar att hen "skulle vilja slippa hemuppgifterna helt och hållet". Trots denna inställning använder läraren likväl läxor i undervisningen eftersom tiden inte räcker till. Läxorna blir på så vis även här en nödvändig förlängning av lektionstiden. Medan språklärarna framhöll läxornas funktion i att ge eleverna självständig färdighetsträning utanför lektionstiden, förefaller de båda naturvetenskapliga lärarna istället främst betrakta läxorna som ett ofrivilligt, men likväl nödvändigt, inslag i undervisningen. Det tycks således finnas en skillnad mellan hur de olika ämneslärarna betraktar läxans roll i undervisningen, även om läxan fyller en liknande funktion i att förlänga lektionstiden. Oavsett ämne verkar läxan ändå utgöra en nödvändig del i undervisningen eftersom läxan tillför viktig tid till denna.

5.4.2 Läxan som en resurs för att utveckla metakunskaper

Något som framkom tydligt under intervjuerna var att de syften med läxorna som lärarna uppgav i stor utsträckning inte berörde det specifika ämnesinnehållet i undervisningen, utan snarare utvecklandet av metakunskaper hos eleverna. Framförallt framhöll lärarna syften såsom att läxorna skulle bidra till att utveckla elevernas studievanor, studieteknik, strategier, självständiga lärande, medvetenhet kring det egna lärandet samt eget ansvar. Dessa syften kan jämföras med de långsiktiga akademiska effekter som Cooper menar att läxor kan leda till (2007, s. 9). Det förefaller sålunda som att lärarna ser mer allmänna syften med de läxor som ges än att dessa enbart ska främja elevernas lärande av ämnesinnehållet. Lärare 1 förklarar hur syftet med läxorna är att eleverna ska "öka sitt tänk". Detta kan tolkas som att det inte bara är ämneskunskaperna som eleverna ska utveckla utan även tänkandet i allmänhet. Som både Lärare 3 och Lärare 4 framhåller kan eleverna dock behöva lära sig hur de lär sig själva och de menar att detta är något eleverna gör genom att arbeta med läxorna hemma. Det verkar därmed som att lärarna uttrycker att det är svårt för eleverna att utveckla denna typ av metakunskap under lektionstid och att detta istället är något som varje enskild elev behöver finna själv. I detta sammanhang tycks därför läxorna få en viktig roll i att utveckla metakunskaper hos eleverna.

Eftersom lärarnas intentioner med läxorna i hög grad förefaller vara att dessa ska resultera i vissa långsiktiga akademiska effekter, kan det även finnas ett bakomliggande syfte att läxorna ska förbereda eleverna för vidare studier. Om läxorna bidrar till att utveckla elevernas studievanor och studieteknik kan detta sålunda resultera i att eleverna även klarar sin skolgång bättre. Flera utav lärarna förklarade också hur läxorna syftade till att öka elevernas ansvarstagande för de egna studierna. Även detta kan tolkas som att lärarna vill förbereda eleverna för vidare studier eftersom framförallt eftergymnasiala studier kräver att man tar ett stort ansvar för sina studier. Läxorna tycks på så vis fylla en funktion i att utveckla elevernas förmåga till ansvarstagande. Detta kan också jämföras med ett av skolans mål nämligen "att varje elev tar personligt ansvar för sina studier" (Skolverket, 2011, s. 12). Såsom tidigare indikerats anger flera lärare att eleverna genom läxorna självständigt får ansvara för planering och genomförande. Detta innebär således att läxorna kan ses som ett led i att skapa möjligheter för att varje elev tar personligt ansvar för sina studier. På så sätt blir läxan inte

enbart en del utav undervisningen som syftar till att utveckla det som behandlats under lektionerna, utan får även en vidare roll där den bidrar till att utveckla elevernas metakunskaper och på så sätt förbereder dem för vidare studier och ett liv utanför skolan.

I denna avslutande del kring studiens resultat har vi avsett illustrera vilken roll läxan får i lärarnas undervisning genom att belysa hur läxan både kan ses som en integrerad del i undervisningen och som en resurs. I den följande diskussionen kommer vi att sammanfatta studiens resultat och diskutera konsekvenserna av dessa.

6. Slutdiskussion

Efter att i föregående avsnitt ha redogjort för och analyserat studiens resultat kommer vi i detta avsnitt att föra en slutlig diskussion kring dessa. Vi kommer inledningsvis att behandla de generella tendenser som gått att urskilja i resultaten för att sedan diskutera den relevans och de konsekvenser studiens resultat har för den pedagogiska verksamheten i skolan och lärares yrkespraktik.

6.1 Hur ser lärares läxpraktik ut i verksamheten?

Utifrån de resultat som framkommit genom intervjuerna har vi kunnat notera att lärarna i sin läxpraktik i hög grad varierar såväl läxornas användning som utformning. Vidare framhåller lärarna vikten av att läxornas följs upp samt att dessa har en koppling till den pågående undervisningen. Generellt angavs att eleverna ges möjlighet att påverka de läxor som gavs samt att läxorna ofta anpassas utefter elevernas behov, nivå och i flera fall även efter deras intressen.

Om lärarnas läxpraktik sätts i relation till den tidigare forskning kring läxor som tidigare presenterats i denna uppsats kan det sålunda konstateras att denna i stor utsträckning tycks kunna betraktas som en läxpraktik som kan ge goda förutsättningar för lärandet. Genom att lärarna anpassar och varierar läxorna ges alla elever möjligheten att genomföra läxan utefter sina egna förutsättningar (jfr. Cooper, 2007, s. 102). Att läxorna sedan följs upp kan bidra till positiva effekter både för elevernas motivation och lärande (jfr. Cooper, 1989; Gu & Kristoffersson, 2010; Wilson & Rhodes, 2010, Lindell, 1989 i Strandberg, 2013b, s. 18). Eftersom lärarna även ger eleverna vissa valmöjligheter i anslutning till läxorna samt anpassar dessa utefter elevernas intressen är det också troligt att läxorna uppfattas som mer meningsfulla av eleverna (jfr. Corno, 1996, s. 29; Wilson & Rhodes, 2010, s. 356), vilket i sin tur skulle kunna få en positiv inverkan på elevernas lärande. Som tidigare påpekats är det i hög grad läxornas utformning som påverkar vilken effekt de får på lärandet, vilket medför att läraren har en viktig roll i att utforma läxan (Cooper, 2007, s. 12). Utifrån dessa aspekter förefaller det sålunda som att den läxpraktik som lärarna på den aktuella skolan bedriver skulle kunna betraktas som god mot bakgrund av tidigare forskning. På grund av studiens begränsningar kan vi inte dra några generella slutsatser kring läxors användning i undervisningen. Om läxpraktiken i verksamheten bedrivs på ett liknande sätt i allmänhet, skulle detta dock indikera att lärare visar medvetenhet i sin läxpraktik och att de läxor som ges således skulle kunna ha gynnsamma effekter på elevernas lärande. På så vis skulle läxor också kunna betraktas som ett positivt inslag och en stor möjlighet i undervisningen.

Under intervjuerna framkom att en begränsning som lärarna såg i läxpraktiken var den tid som uppföljningen av läxorna krävde. Att uppföljning av läxorna sågs som tidskrävande kunde exempelvis begränsa hur mycket läxor som gavs samt tvinga lärarna att finna strategier för att kompromissa gällande återkopplingen till eleverna. Vidare kan denna tidsbrist resultera i att kvaliteten på lärarnas uppföljning blir lidande, vilket i sin tur kan få en negativ effekt på den ansträngning som eleverna lägger ner på att göra läxorna om de upplever att de inte får bekräftelse på denna (jfr. Darling-Hammond & Olivia 2006 i Wilson & Rhodes, 2010 s. 352; Bempechat m.fl., 2011, s. 251). Om lärarna ska kunna bedriva en sådan läxpraktik som de själva önskar tycks de sålunda behöva ges mer tid.

En annan aspekt som skulle kunna ses som en begränsning är att det kan vara svårt att utveckla en läxpraktik som gynnar alla elevers lärande. Som Hughes och Greenhough påpekar skulle man till och med kunna ifrågasätta om det finns läxor som är gynnsamma för alla elever (2004, s. 107). Detta tycks även vara något som de intervjuade lärarna är medvetna om eftersom de uppgav att de strävar efter att anpassa läxorna utefter elevernas individuella behov och nivå. Lärare 4 förklarade dock att det kan ta tid innan man som lärare lär sig vad som är bäst för varje elev. Det verkar därför också som att det kan ta tid att utveckla en läxpraktik som är gynnsam för så många elever som möjligt.

6.2 Utifrån vilka syften använder lärare läxor i undervisningen?

Under intervjuerna framförde lärarna en rad olika syften med de läxor som ges, specifika såsom att de exempelvis skulle syfta till förberedelse eller repetition, eller allmänna i form av att de till exempel skulle bidra till struktur i undervisningen, eller att tiden under lektionerna inte räckte till. Andra allmänna syften som lyftes fram var bland annat att läxorna skulle utveckla elevernas kunskaper och färdigheter, bidra till bättre studieteknik och studievänor, samt främja elevernas självständiga lärande.

Det kunde sålunda noteras att även om lärarna uppgav att läxorna syftade till att eleverna till exempel skulle repetera eller förbereda ett innehåll gick det oftast också att urskilja mer allmänna syften med läxorna såsom att dessa skulle utveckla elevernas studieteknik eller förmåga till självständigt lärande. Av denna anledning tycks läxornas nytta inte endast vara knutet till det specifika ämnesinnehållet. Istället verkar läxor i hög grad ges i syfte att dessa även ska resultera i mer allmänna positiva effekter för eleverna som inte nödvändigtvis är relaterade till ämnet. På så vis skulle läxorna kunna bidra till positiva effekter på olika nivåer, med den följd att läxorna också skulle kunna vara eleverna till nytta i ett större sammanhang. Som påpekats i inledningen till denna uppsats ses läxornas användning i många fall som självklar av lärare, vilket innebär att läxpraktik kan ske relativt oreflekterat (Hellsten 2000, Leo & Pettersson 2005 i Strandberg, 2013a, s. 339). De resultat som framkommit av våra intervjuer avviker dock från en sådan uppfattning, eftersom dessa istället pekar på att lärarna har tydliga intentioner med de läxor som ges.

Flera lärare uppgav emellertid att läxorna även kan resultera i vissa negativa effekter för eleverna. Trots att lärare sålunda har som avsikt med läxorna att dessa ska ge positiva effekter är det inte säkert att detta alltid är fallet för alla elever. Som Cooper framhåller kan samma läxa ibland ge både positiva och negativa effekter (2007, s. 12). Exempelvis kan detta innebära att de elever som genomför läxan gynnas utav denna medan de elever som inte gör den missgynnas, vilket kan resultera i att öka skillnaderna mellan elever (jfr. Hughes & Greenhough, 2004). En sådan problematik illustreras i synnerhet när Lärare 5 förklarar hur det generellt går bättre för de elever som gör läxorna, medan de elever som inte gör dem

klarar sig sämre. Lärare kan sålunda ha som avsikt att läxorna ska befästa vissa kunskaper hos eleverna, vilket dock riskerar att inte bli fallet om alla elever inte gör läxorna. Lärarna i undersökningen tycks ändå arbeta för att minimera denna typ av negativa effekter genom att bland annat anpassa, variera och följa upp läxorna för att på så vis motivera och försöka möta så många elever som möjligt. Eftersom genomförandet av läxorna i hög grad förefaller vara elevernas eget ansvar finns det dock en gräns för i hur stor utsträckning den enskilde läraren har möjlighet att påverka läxornas negativa effekter.

6.3 Vilken roll har läxor i lärares undervisning?

Såsom framkommit i resultatanalysen kan läxan betraktas både som en viktig del i undervisningen, eftersom den kan tillföra såväl struktur som tid, och som en resurs till denna i form av att den kan bistå med att utveckla vissa metakunskaper hos eleverna. Skolverket påpekar hur en anledning till att läxor ges kan vara att lektionstiden inte upplevs vara tillräcklig (2014, s. 13). Baserat på resultaten från våra intervjuer kan det konstateras att detta var en vanlig anledning till att lärarna gav läxor och att läxorna på så vis fick en betydande roll i att tillföra tid till undervisningen. Det förefaller sålunda som att tiden inte bara begränsar lärarnas möjligheter till att utforma och använda läxor utan att den även kan vara en stor anledning till att läxor ges överhuvudtaget. Detta innebär följaktligen att den tid som lärare har till sitt förfogande tycks spela en stor roll för läxpraktiken i allmänhet.

Skolverket menar att användningen av läxor också kan motiveras med att dessa bland annat kan utveckla elevernas studievänor och självständiga lärande (2014, s. 13). Som påvisats utifrån studiens resultat förefaller läxorna även fylla en funktion i att just utveckla denna typ av metakunskaper hos eleverna. Denna funktion tillsammans med den begränsade lektionstid som finns till lärares förfogande gör att det tycks finnas ett behov av läxor i verksamheten. Det är därför troligt att läxor kommer att fortsätta utgöra en del av lärares undervisning så länge detta behov kvarstår. Om så är fallet har lärare en viktig uppgift i att utforma och använda läxor på ett sätt så att eleverna ges så goda förutsättningar som möjligt.

6.4 Konsekvenser för den pedagogiska verksamheten

Denna studie har indikerat att lärare ute i verksamheten ser ett behov av läxor och bedriver en läxpraktik som mot bakgrund av tidigare forskning skulle kunna betraktas som en läxpraktik som kan skapa goda förutsättningar för lärandet. Att lärare använder läxor utefter flera specifika syften kan leda till flera gynnsamma effekter för eleverna.

Eftersom många lärare ser läxor som ett nödvändigt inslag i dagens skolverksamhet, indikerar detta att det ändå skulle kunna finnas utrymme för att läxans utformning och användning lyfts och diskuteras i större utsträckning än vad den för närvarande görs. Baserat på den givna roll som läxan skulle kunna ha i undervisningen skulle diskussionen kring läxor i högre grad kunna behandla hur läxor bör utformas och användas, snarare än om läxor ska användas överhuvudtaget. Även om lärarna i undersökningen uppvisade medvetenhet kring den egna läxpraktiken kan det ändå vara gynnsamt att belysa detta, särskilt med tanke på att läxornas användning också kan resultera i vissa negativa effekter hos eleverna.

Att lärarna ansåg att tidsbrist var en begränsning i sin läxpraktik får effekter på hur denna bedrivs i verksamheten. Om lärare känner sig stressade och tvingas kompromissa gällande läxors användning och utformning kan detta leda till mindre kvalitativa läxor, vilket i sin tur

kan få en effekt på elevernas lärande. Som med så mycket annat finns det följaktligen ett behov av mer tid i anslutning till läxpraktik.

6.5 Vidare forskning

Denna studie har avsått att undersöka hur lärare bedriver läxpraktik ute i verksamheten och vilken roll läxorna har i lärarnas undervisning. Studien bygger dock på intervjuer med lärare vilket följaktligen innebär att vi endast har tagit del av lärarnas uppfattningar och tankar kring sin läxpraktik. Det hade även varit intressant att få en inblick i hur eleverna uppfattar de läxor som ges eftersom det är de som i störst utsträckning påverkas utav läxorna. Genom att intervjua elever hade det varit möjligt att undersöka i hur hög grad eleverna ser syftet med de läxor som ges och om de uppfattas som meningsfulla. Vidare finns det en risk att lärarnas uppfattning om den egna läxpraktiken inte alltid överensstämmer med hur den faktiskt ser ut. Det hade därför varit intressant att göra en liknande undersökning kompletterad med direktobservationer.

Det hade också varit intressant att undersöka om de resultat som presenterats i studien även går att applicera på en större population. Genom att genomföra en liknande undersökning där fler lärare från olika skolor intervjuas hade det varit möjligt att sluta sig till mer generella slutsatser angående lärares läxpraktik.

Referenser

- Bempechat, J., Li, J., Neier, S. M., Gillis, C. A. & Holloway, S. D. (2011). The Homework Experience: Perceptions of Low-Income Youth. *Journal of Advanced Academics*, 22, (2), 250-278.
- Cooper, H. (1999). Homework Research and Policy: A Review of the Literature. *Center for Applied Research and Educational Improvement*, 2, (2), 1-9.
- Cooper, H. & Valentine, J. C. (2001). Using Research to Answer Practical Questions about Homework. *Educational Psychologist*, 36, (3), 143-153.
- Cooper, H. (2007). *The Battle Over Homework: Common Ground for Administrators, Teachers, and Parents*. Thousand Oaks, Calif; London: Corwin.
- Corno, L. (1996). Homework Is a Complicated Thing. *Educational Researcher*, 25 (8), 27-30.
- Dalen, M. (2008). *Intervju som metod*. Malmö: Gleerups utbildning.
- Epstein, J. L & Van Voorhis, F. L. (2001) More than Minutes: Teacher's Roles in Designing Homework. *Educational Psychologist*, 36, (3), 181-193.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik.
- Gilje, N., Grimen, H., & Andersson, S. (2007). *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. Göteborg: Daidalos.
- Hattie, J. (2012) *Synligt lärande för lärare*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Hellsten, J. O. (1997). Läxor är inget att orda om. Läxan som fenomen i aktuell pedagogisk litteratur. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 2, (3), 205-220.
- Hellsten, J. O. (2000). Skolan som barnarbete och utvecklingsprojekt: en studie av hur grundskoleelvers arbetsmiljö skapas - förändras - förblir som den är. Uppsala studies in Education, 86, Acta Universitatis Upsaliensis. Uppsala Universitet.
- Hughes, M. & Greenhough, P. (2004). Learning from Homework: A Case Study in Learning to Read Critically. I Poulson, L. & Wallace, M. (Red.), *Teaching & Learning*. London: Sage Publications.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Paschal, R. A., Weinstein, T., & Walberg, H. J. (1984). The Effects of Homework on Learning: A Quantitative Synthesis. *The Journal of Educational Research*, 78(2), 97-104.
- Skolverket. (2011). *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*. Hämtad från <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2705>

- Skolverket. (2014). *Läxor i praktiken- ett stödmaterial om läxor i skolan*. Stockholm: Skolverket.
- Strandberg, M. (2013a). Homework - Is There a Connection with Classroom Assessment? A Review from Sweden. *Educational Research*, 55, (4), 325-346.
- Strandberg, M. (2013b). *Läxor om och för kulturell mångfald med föräldrars livserfarenheter som resurs - några kritiska aspekter*. Doktorsavhandling i didaktik. Institutionen för pedagogik och didaktik nr 25, Stockholms Universitet.
- Trautwein, U., Lüdtke, O., Schnyder, I. & Niggli, A. (2006) Predicting Homework Effort: Support for a Domain-Specific, Multilevel Homework Model. *Journal of Educational Psychology*, 98, (2), 438-456.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>
- Warton, P. W. (2001). The Forgotten Voices in Homework: Views of Students. *Educational Psychologist*, 36, (3), 155-165.
- Westlund, I. (2007). Läxan - en svårfångad företeelse. I Granström, K. (Red.), *Forskning om lärares arbete i klassrummet*: Elektronisk resurs. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.
- Westlund, I. (2009). Hermeneutik. I Fejes, A. & Thornberg, R. (Red.), *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.
- Wilson, J. & Rhodes, J. (2010) Student Perspectives on Homework. *Education*, 131, (2), 351-358.
- Xu, J. (2010). Homework Purposes Reported by Secondary School Students: A Multilevel Analysis. *The Journal of Educational Research*, 103, (3), 171-182.
- Ödman, P. (2007). *Tolkning, förståelse, vetande: Hermeneutik i teori och praktik*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag.

Intervjuguide

Bakgrundsfrågor: Lärarnas undervisning

- Hur länge har du arbetat som lärare?

- Hur skulle du beskriva dig själv som lärare?
- Hur skulle du beskriva din egen undervisning?
- Hur kommer det sig att du undervisar som du gör?
- Skulle du vilja förändra eller utveckla din undervisning på något sätt? I så fall hur?
- Vilka begränsningar ser du i din undervisning? Vilka bakomliggande orsaker ser du till dessa begränsningar?
- Vilka faktorer tar du hänsyn till när du utformar din undervisning?

Tema 1: Hur ser lärares läxpraktik ut i verksamheten?

Undertema: Läxans användning och uppföljning

- På vilket sätt använder du läxor i din undervisning?
- Hur ofta använder du läxor i din undervisning?
- I hur hög grad upplever du att eleverna genomför läxorna?
- På vilka sätt introducerar du läxorna för eleverna? Ge exempel!
- När under lektionen brukar du ge läxan? Hur kommer det sig?
- Brukar du följa upp läxorna? Om ja, I så fall hur? Om nej, varför inte?
- Hur mycket tid lägger du på att följa upp läxorna? Hur kommer det sig?

Undertema: Läxans utformning och innehåll

- Vad för typ av innehåll behandlas i läxorna? Ge exempel.
- Kan du ge några exempel på vilken utformning läxorna brukar ha?
- Hur omfattande är läxorna?
- Ger du alla elever samma läxa? Varför/Varför inte?
- Hur mycket tid lägger du på att planera läxorna? Hur kommer det sig?
- Hur mycket får eleverna vara med och bestämma om de läxor som ges? Varför?
- Hur får de vara med och bestämma?

Tema 2: Utifrån vilka syften använder lärare läxor i undervisningen?

- Hur skulle du beskriva din läxpraktik?
- Varför ger du läxor?
- Skulle du vilja förändra eller utveckla din läxpraktik på något sätt? Om ja, i så fall hur?

- Vilka begränsningar ser du i din läxpraktik? Vilka bakomliggande orsaker ser du till dessa begränsningar?
- Vilka faktorer tar du hänsyn till när du utformar och ger läxor?
- På vilka sätt anpassar du läxorna efter eleverna? Ge exempel!

Avslutande frågor:

- I vilken utsträckning diskuteras läxpraktik i arbetslaget? På vilket sätt? I vilka sammanhang?
- Vad anser du kännetecknar en läxpraktik som ger goda förutsättningar för lärande?
- Finns det någonting annat du har tänkt på eller vill tillägga i anknytning till läxor?